

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

ОПЕРАТИВЕН ПЛАН

за активните програми и мерки за вработување за 2012-2013 година

Скопје, декември 2011 година

СОДРЖИНА

I. ВОВЕД.....	3
II. АКТИВНИ ПРОГРАМИ/МЕРКИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ ЗА 2012- 2013 ГОДИНА.....	5
III. ПРОГРАМИ и ЦЕЛНИ ГРУПИ.....	6
1. ПРОГРАМА ЗА САМОВРАБОТУВАЊЕ.....	8
2. ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА НА ПРАВНИ СУБЈЕКТИ (МАЛИ И СРЕДНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА, ЗАНАЕТЧИИ) ЗА ОТВОРАЊЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА.....	10
3. СУБВЕНЦИОНИРАЊЕ НА ВРАБОТУВАЊЕ.....	12
3.1 Субвенционирање на вработување.....	12
3.2 Субвенционирање на вработување на инвалидни лица.....	14
4. ПИЛОТ ПРОГРАМА ЗА СУБВЕНЦИОНИРАЊЕ НА ПЛОДОУЖИВАТЕЛИ НА ДРЖАВНО ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ.....	15
5. ПРОГРАМИ ЗА ПРАКТИКАНТСТВО.....	17
5.1 Програма за практикантство	17
5.2 Програма за практикантство без надомест	18
6. ПРОГРАМА ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ.....	20
6.1 Обука кај познат работодавач	20
6.2 Обука за напредни ИТ вештини.....	21
6.3 Обука за задоволување на побаруваните занимања на пазарот на трудот.....	23
6.4 Едукација за започнување на бизнис.....	25
7. АНКЕТА ЗА СЛОБОДНИ РАБОТНИ МЕСТА.....	26
8. ПИЛОТ ПРОГРАМИ.....	27
8.1 Пилот програма преку обука до одржливо самовработување	27
8.2 Пилот програма преку обука до субвенционирано вработување	29
9. ПИЛОТ ПРОГРАМА ОПШТИНСКО-КОРИСНА РАБОТА.....	31
IV. ПРОМОЦИЈА НА ОПЕРАТИВНИОТ ПЛАН.....	33
V. СЛЕДЕЊЕ НА ОПЕРАТИВНИОТ ПЛАН	34
VI. ФИНАНСИСКА РАМКА	34
VII. АНЕКСИ.....	36
АНЕКС број 1	37
АНЕКС број 2.....	75

I. ВОВЕД

Стратегиите и политиките за вработување на Владата на Република Македонија и планираните активности за вработување и ублажување на невработеноста се утврдени во повеќе документи, и тоа: *Програмата на Владата на Република Македонија 2011-2015 год*, *Националната стратегија за вработување на Република Македонија 2015 година*, *Националниот акционен план за вработување на РМ 2011- 2013 година*, *Националната стратегија за борба против сиромаштијата и социјалната исклученост во Република Македонија 2010 -2015*, *Националната стратегија за заштита од семејно насилство 2008-2012*, *Стратегија за демографски развој на Република Македонија 2008-2015*, *Националниот план за акција за родова рамноправност 2007-2012*, *Извештајот за напредокот на Република Македонија за 2010 и 2011 година во делот на Социјална политика и вработување*, *Повеќегодишната оперативна програма за развој на човечки ресурси 2007-2013*, *подготвена во согласност со компонентата 4 од Инструментот за претпристапна помош на ЕУ (ИПА)*, *Глобалниот пакт за работни места*¹, состојбата и структурата на невработените лица за кои се потребни соодветни мерки за вработување, поттикнување за вработување или подготовка за вработување врз основа на имплементацијата на годишните активни програми за вработување содржани во годишните *оперативни планови на Владата за активни програми и мерки за вработување*.

Во Програмата за работа на Владата на Република Македонија 2011-2015 утврдени се макроекономски, микроекономски и политики за вработување. Во Програмата се утврдени и активните програми и мерки за вработување на различни целни групи, кои ќе бидат опфатени со имплементација на годишните оперативни програми и мерки.

Заради успешно спроведување на програмите/мерките за вработување предвидени со **Програмата за работа на Владата на Република Македонија 2011-2015** година и Европската стратегија за паметен, одржлив и инклузивен пораст-Европа 2020, во Оперативниот план за 2012-2013 година дефинирани се видот на програмите и активните мерки за вработување, целните групи, потребните средства и изворите на средствата, како и конкретните активности и рокови за субјектите надлежни за имплементација на истите.

Целта на изготвување на Оперативниот план е да се обезбеди навремено и успешно спроведување на предвидените активни програми/мерки за вработување за 2012 - 2013 година. Имено, успешната реализација на активните програми/мерки за вработување, ќе зависи од точно утврдените активности на секој субјект, со точно утврдени рокови за спроведување на предвидените активности. Исто така, Оперативниот план ќе придонесе за поуспешна координација помеѓу инволвираните субјекти за спроведување на овие мерки.

¹ Донесен од меѓународната конференција на трудот на деведесет и осмата сесија, Женева, 19 јуни 2009 година

Оперативниот план ќе биде раководен од **национален директор-министерот за труд и социјална политика**, а ќе биде координиран од **национален координатор-директорот на Агенцијата за вработување на Република Македонија**.

Одговорни субјекти за имплементација на Оперативниот план се:

- Министерството за труд и социјална политика (МТСП)
- Агенцијата за вработување на Република Македонија (АВРМ)
- Министерството за образование и наука (МОН)
- Министерството за информатичко општество и јавна администрација (МИОЈА)
- Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (МЗШВ)
- Центарот за стручно образование и обука (ЦСОО)
- Центарот за образование на возрасни (ЦОВ)
- Агенцијата за поддршка на претприемништво на Република Македонија (АППРМ)
- Образовните институции и установи
- Центрите за социјални работи (ЦСР)
- Програмата за развој на Обединети нации (УНДП)
- Ромските информативни центри (РИЦ)
- Сертифицираните ИТ обучувачки центри
- Локалните механизми за родова рамноправност (координатори за еднакви можности при локалните самоуправи)

II. АКТИВНИ ПРОГРАМИ/МЕРКИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ ЗА 2012- 2013 ГОДИНА

Секоја програма и мерка од Оперативниот план содржи:

- цел на програмата /мерката
- краток опис
- опфат на корисници
- потребни средства (Анекс 2)
- извори на средства
- надлежни институции за имплементација
- услови и критериуми
- планирани активности и период на реализација (Анекс 1)

Доколку во текот на реализацијата на одделна програма /мерка не се пријават доволен број на апликанти или не се изготват доволен број на квалитетни бизнис планови, за секоја програма и мерка може да се повторат предвидените активности, утврдени со Оперативниот план, со истата постапка за избор.

Во текот на реализацијата, средствата обезбедени за соодветната програма, можат да се пренасочат за друг вид на програма од Оперативниот план врз основа на заклучок на Владата на Република Македонија.

Во текот на имплементацијата на Оперативниот план, опфатот на лицата од соодветните целни групи и утврдените активни мерки, може да се прошири во рамките на обезбедените средства, ново- обезбедени средства, како и други домашни и меѓународни извори на средства наменети за активни мерки за вработување, утврдени во овој план, врз основа на согледувања и анализи на МТСП, АВРМ и останати надлежни институции и органи.

Детален приказ на планираните активности, институции и рокови за реализација на секоја програма / мерката е даден во Анекс 1, а потребните финансиски средства во Анекс 2.

Во октомври 2012 година ќе се подготви извештај за резултатите од имплементацијата на програмите од 2012 врз основа на што може да се направи прилагодување на Оперативниот план од аспект на програмите за 2013 година.

III. ПРОГРАМИ и ЦЕЛНИ ГРУПИ

Програмите во Оперативниот план, имајќи ги предвид состојбите, можностите, потребите, како и Европската стратегија за паметен, одржлив и инклузивен пораст - Европа 2020, треба да обезбедат:

1. **паметен раст** - Програма за подготовка за вработување
2. **одржлив раст** - Програма за самовработување, Програма за финансиска поддршка на правни субјекти (мали и средни претпријатија, занаетчији) за отворање на нови работни места
3. **инклузивен раст** - Програма за субвенционирање, Програма за практиканство, Пилот програма за субвенционирање на плодоуживатели на државно земјоделско земјиште, Програма за општинско - корисна работа, Програми со комбинирани пакети на поддршка за вработување

Наведената поделба на програмите, ќе обезбеди поголема одржливост и ефикасност на активните програми за вработување, поради што невработените лица од различни целни групи најсоодветно е да се групираат на следниов начин:

1. За програмите за паметен раст:
  - долгорочно невработени (над 1 година евидентирани во АВРМ)
  - евидентирани невработени лица над 6 месеци
  - млади лица до 27 годишна возраст
  - студенти и постдипломци и евидентирани невработени лица до 33-годишна возраст
  - корисници на паричен надоместок по основа на невработеност
  - професионални војници на кои им престанала службата во АРМ
2. За програмите за одржлив раст:
  - долгорочно невработени (над 1 година евидентирани во АВРМ)
  - евидентирани невработени лица над 6 месеци
  - поранешни вработени лица во дејноста на енергетиката на кои работниот однос им престанал поради деловни причини
  - професионални војници на кои им престанала службата во АРМ
  - млади лица до 27 годишна возраст
  - студенти и постдипломци и евидентирани невработени лица до 33-годишна возраст
  - корисници на паричен надоместок по основа на невработеност
3. За програмите за инклузивен раст:
  - корисници на социјална парична помош
  - лица со статус деца без родители и родителска грижа
  - жртви на семејно насилство
  - бездомни лица

- поранешни корисници на дрога
- родители на деца на улица
- самохрани родители
- родители со 4 и повеќе малолетни деца
- жени на возраст од 29-49 години
- лица под суспендијарна заштита
- собирачи на ПЕТ отпадоци
- Роми
- млади брачни двојки со или без деца до 45 годишна возраст
- возрасни лица од 55 до 62 години
- осудено лице по отпуштање од казнено поправна установа
- корисници на паричен надоместок по основа на невработеност
- долгорочно невработени (над 1 година евидентирани во АВРМ)
- евидентирани невработени лица над 6 месеци

Целните групи се родово чувствителни. На наведените целни групи не им се одзема правото за учеството во различните видови на програми опфатени со Оперативниот план, имајќи ги предвид условите и критериумите предвидени во истите.

1. ПРОГРАМА ЗА САМОВРАБОТУВАЊЕ

Цел	Целта на програмата е намалување на невработеноста преку започнување на сопствени бизниси. Непосредна цел е да се создадат нови работни места преку поттикнување на побарувачката на пазарот на трудот со самовработување
Краток опис	Програмата ќе се реализира преку обука на заинтересирани невработени лица за осознавање на претприемништвото, изготвување на одржливи бизнис планови, помош при регистрација на сопствен бизнис и финансиска поддршка за започнување на бизнисот и/или финансиска поддршка за постојни бизниси на евидентирани невработени лица кои имаат искуство во вршење на дејноста
Опфат на корисници	980 евидентирани невработени лица во 2012 година
	Во 2013 година бројот на корисници ќе биде определен согласно со планираните средства во Буџетот на РМ
Потребни средства	203.405.150,00 денари за 2012 година
	Износот на потребните средства за 2013 година ќе биде во согласност со планираните средства во Буџетот на РМ
Извори на средства	За 2012 година Буџет на МТСП кон АВРМ (УНДП) 203.405.150,00 денари
Надлежни институции за имплементација	МТСП АВРМ УНДП ЦРРМ АППРМ

Услови и критериуми

За реализација на секое самовработување се предвидува поддршка со неповратни средства во висина на 201.897,00 денари, од кои 185.000,00 денари во вид на директна поддршка за набавка на опрема и/или репроматеријали, додека останатите 16.897,00 денари служат за поддршка во вид на основна обука за водење бизнис, ваучер систем за изработка на бизнис план и поддршка при регистрирање на бизнисите.

За лицата за коишто во процесот на аплицирање ќе се утврди дека не е потребна обука и ваучер систем за изработка на бизнис план, се предвидува поддршка со неповратни средства во висина од 189.600,00 денари, од кои 185.000,00 денари во вид на директна поддршка за набавка на опрема и/или репроматеријали и 4.600,00 денари за регистрација на бизнисот и за обука со советување за бизнис и претприемништво.

Лицата кои во рамките на проектниот циклус, доставиле бизнис планови и чишто бизнис планови успешно го поминале процесот на евалуација, а ќе се откажат од понатамошното учество, не може да се вратат во евиденцијата на невработени лица во АВРМ најмалку една (1) година, сметано од денот на откажувањето.

Лицата кои ќе ги искористат средствата за набавка на опрема и/или материјали преку Програмата за самовработување, во рок од четири (4) години не може да се вратат во евиденцијата на невработени лица во АВРМ, сметано од денот на регистрација на бизнисот.

Регистрираниот бизнис кој е поддржан согласно со оваа програма, доколку престане со вршење на дејност (а со тоа престане и работниот однос) пред истекот на 1 година од датумот на регистрирање на бизнисот, освен во случај на смрт или трајна неспособност, или пак само престане работниот однос, а на негово место веднаш не се вработи друго лице, лицето – основач на фирмата има обврска да врати 80% од финансиските средства искористени за набавка на опрема и/или репроматеријали, во период од 12 месеци.

2. ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА НА ПРАВНИ СУБЈЕКТИ (МАЛИ И СРЕДНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА, ЗАНАЕТЧИИ) ЗА ОТВОРАЊЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА

Цел	Целта на Програмата е намалување на невработеноста и отворање на нови работни места, како и стимулирање на побарувачката на работна сила на пазарот на трудот
Краток опис	Програмата ќе се реализира преку обезбедување на дополнителна поддршка во вид на материјали и/или опрема за отворање на нови работни места во мали и средни претпријатија и кај занаетчи, регистрирани најмалку 1 година сметано од денот на објавување на јавниот повик
Опфат на корисници	За 2012 година 90 новоотворени работни места со лица од евиденцијата на невработени на АВРМ пријавени најмалку 3 месеци, сметано од денот на јавниот оглас
	Во 2013 година бројот на корисници ќе биде определен согласно со планираните средства во Буџетот на РМ
Потребни средства	За 2012 година 8.280.000,00 денари
	Износот на потребните средства за 2013 година ќе биде во согласност со планираните средства во Буџетот на РМ
Извори на средства	За 2012 година Буџет на АВРМ - Потсметка за активни програми и мерки за вработување
Надлежни институции за имплементација	МТСП АВРМ УНДП ЦРРМ АППРМ

Услови и критериуми

Програмата за поддршка ќе се однесува на мали и средни претпријатија и за занаетчи:

1. Регистрирани најмалку 1 година сметано од денот на објавување на јавниот повик;
2. Кои на денот на пријавувањето не се во стечајна постапка и ликвидација;
3. Кои ги имаат измирено сите обврски по основа на даноци и придонеси и
4. Кои имаат позитивни финансиски резултати искажани во годишната пресметка за 2011, односно 2012 година.

За реализација на Програмата се предвидува поддршка со неповратни средства во вид на опрема и/или материјали во висина од 92.000,00 денари за секое новоотворено работно место, но не повеќе од 5 работни места (максимум 460.000,00 денари), при што се земаат предвид и евентуалните вработувања остварени во претходните календарски години, согласно со програмите кои обезбедуваат поддршка за дополнителни вработувања во фирми.

Работодавачот кој ќе вработи лица согласно со оваа програма, има обврска да ги задржи на работа најмалку 12 месеци од денот на засновањето на работниот однос или на нивно место да вработи друго невработено лице регистрирано во евиденцијата на АВРМ. Во спротивно ќе треба да ги врати средствата обезбедени во вид на опрема и/или материјали, во паричен износ сразмерно со времетраењето на вработувањето.

Сите права и обврски на инволвираните страни ќе бидат дефинирани со посебен договор.

3. СУБВЕНЦИОНИРАЊЕ НА ВРАБОТУВАЊЕ

Програмата за субвенционирање на вработувањето ќе се реализира за евидентирани невработени лица кои потешко се вклучуваат на пазарот на трудот и инвалидни лица.

3.1 Субвенционирање на вработување

Цел	Цел на оваа мерка е да обезбеди стимулирање на побарувачката на работна сила и вработување на невработени лица кои потешко се вклучуваат на пазарот на трудот
Краток опис	Мерката ќе се реализира преку обезбедување на финансиска поддршка, заради вработување на евидентирани невработени лица кои потешко се вклучуваат на пазарот на трудот
Опфат на корисници	За 2012 година 600 невработени лица од кои до 100 лица од ранливите групи ² кои потешко се вклучуваат на пазарот на трудот
	Во 2013 година бројот на корисници ќе биде определен согласно со планираните средства во Буџетот на РМ
Потребни средства	За 2012 година 49.200.000,00 денари
	Износот на потребните средства за 2013 година ќе биде во согласност со планираните средства во Буџетот на РМ
Извори на средства	Буџет на АВРМ – Потсметка за активни програми и мерки за вработување
Надлежни институции за имплементација	МТСП АВРМ ЦСР

² Под ранливи групи се сметаат: жртви на семејно насилство, деца без родители и родителска грижа, бездомни лица, поранешни корисници на дрога, родители на деца на улица, самохрани родители, собирачи на ПЕТ отпадоци, Роми, осудено лице по отпуштање од казнено поправна установа.

Услови и критериуми

За поддршка за вработување на невработени лица кои потешко се вклучуваат на пазарот на трудот, се предвидува субвенционирање на вработување преку финансиска поддршка за секое вработено лице за бруто плата во износ од 13.000,00 денари месечно за период од 6 месеци, со обврска на работодавачот овие лица да ги задржи на работа најмалку уште 12 месеци (вкупно 18 месеци) или на негово место да вработи друго невработено лице од евиденцијата на невработени лица на АВРМ. Во спротивно, работодавачот има обврска да ги врати финансиските средства. Престанокот на работниот однос на субвенционираното лице не може да биде по основа на деловни причини (технолошки вишок).

Износот на финансиската поддршка за ранливите групи изнесува 17.000,00 денари од кои 3.000,00 денари по лице месечно на работодавачот, како партиципација за трошоците за прилагодување на лицето во работниот процес.

Финансиските средства ќе бидат трансферирани на сметка на работодавачот со обврска истиот да пресметува и исплатува плата (нето плата и законски пропишани придонеси за социјално осигурување и персонален данок на доход), најмалку во износ на обезбедените средства. Работодавачот е должен да доставува месечен доказ за исплата на плати до АВРМ - центар за вработување за лицата за кои прима субвенции.

При селекцијата на работодавачите ќе се имаат предвид следниве критериуми:

1. Работодавачот што го намалил бројот на вработените лица, 6 (шест) месеци пред објавување на Јавниот оглас нема право на вработување со субвенционирање;
2. Работодавачот кој во текот на претходните две (2) календарски години извршил вработувања со субвенционирање и при тоа не се придржувал на одредбите од Договорот за вработување со субвенционирање, нема право на вработување со субвенционирање;
3. Работодавачот не може да ги вработи со субвенционирање лицата што ги отпуштил пред објавување на Јавниот оглас и
4. Секој работодавач кој има вработено:
  - до 10 работници има право да вработи најмногу до 2 невработени лица;
  - до 50 работници има право да вработи најмногу до 5 невработени лица и
  - над 50 работници има право да вработи најмногу до 10 невработени лица.

Доколку по примената на горенаведените предуслови, бројот на можните вработувања со субвенционирање е поголем од планираниот број во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување за 2012-2013 година, тогаш изборот ќе се врши врз основа на бројот и процентот на невработеноста на ниво на центар за вработување, како и бројот на заинтересираните работодавачи и невработени лица по центри за вработување.

3. 2 Субвенционирање на вработување на инвалидни лица

Цел	Субвенционирањето на вработувањето на инвалидните лица се врши со цел зголемување на вработливоста и социјалната вклученост на оваа категорија на невработени лица и нивно интегрирање на пазарот на трудот
Краток опис	Субвенционирањето ќе се врши согласно со Законот за вработување на инвалидни лица
Опфат на корисници	За 2012 година 200 инвалидни евидентирани невработени лица согласно со Законот за вработување на инвалидни лица Во 2013 година бројот на корисници ќе биде определен согласно со планираните средства во Буџетот на РМ
Потребни средства	187.000.000,00 денари 2012 година Износот на потребните средства за 2013 година ќе биде во согласност со планираните средства во Буџетот на РМ
Извори на средства	Буџет на АВРМ - Потсметка за Посебен фонд
Надлежни институции за имплементација	МТСП

Услови и критериуми

АВРМ ќе ги преземе сите редовни активности за субвенционирање на вработувањето на инвалидните лица, согласно со Законот за вработување на инвалидни лица и Правилникот за критериуми и начинот на доделување на неповратни средства од Посебниот фонд за подобрување на условите за вработување и работење на инвалидни лица. Работодавачот е должен да доставува месечни извештаи за исплата на плати за лицата за кои прима субвенции.

4. ПИЛОТ ПРОГРАМА ЗА СУБВЕНЦИОНИРАЊЕ НА ПЛОДОУЖИВАТЕЛИ НА ДРЖАВНО ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ

Цел	Целта на Програмата е поттикнување на нови вработувања на примателите на социјална помош евидентирани како невработени лица и нивна социјална вклученост
Краток опис	Програмата ќе се реализира со доделување на државно земјоделско земјиште на плодоуживатели, на лица кои се корисници на социјална помош. На корисниците ќе им се исплаќа и паричен надоместок во висина на социјалната парична помош и ќе им се обезбеди и социјално осигурување. Корисниците ќе бидат регистрирани како индивидуални земјоделци на кои земјоделието им е основна дејност
Опфат на корисници	За 2012 година 100 примателите на социјална помош евидентирани како невработени лица
	Во 2013 година бројот на корисници ќе биде определен согласно со планираните средства во Буџетот на РМ и по оценка на резултатите од пилот фазата
Потребни средства	8.511.600,00 денари во 2012 година
	5. 275. 800,00 денари за корисниците од 2012 година Износот на потребните средства за корисниците во 2013 година ќе биде во согласност со планираните средства во Буџетот на РМ
Извори на средства	За 2012 година Буџет на АВРМ - Потсметка за активни програми и мерки за вработување
	За 2013 Буџет на АВРМ - Потсметка за активни програми и мерки за вработување
Надлежни институции за имплементација	МЗШВ МТСП АВРМ ЦСР ПИОМ

Услови и критериуми

На евидентираните невработени лица, корисници на социјална помош и плодоуживатели на државно земјоделско земјиште ќе им се обезбеди:

- 100% од месечниот износ на социјална парична помош и обезбедено социјално осигурување во првите 12 месеци (првата година);
- 50% од месечниот износ на социјална парична помош и 100% обезбедено социјално осигурување во следните 12 месеци (втората година);
- паричниот надоместок ќе се исплаќа на месечна основа на трансакциската сметка на корисникот;
- средствата за социјално осигурување (пензиско и инвалидско осигурување и здравствено осигурување) ќе се уплаќаат директно на соодветните подрачни единици на Фондот на пензиско и инвалидско осигурување и Фондот за здравствено осигурување на Македонија и
- можност за дополнителна финансиска помош во рамките на програмите на МЗШВ.

Корисниците плодоуживатели на државно земјоделско земјиште ќе бидат регистрирани како индивидуални земјоделци на кои земјоделието им е основна дејност (преку Фондот на ПИОМ). По извршената регистрација, им престанува правото на користење на социјална парична помош согласно со Законот за социјална заштита.

5. ПРОГРАМИ ЗА ПРАКТИКАНТСТВО

5.1 ПРОГРАМА ЗА ПРАКТИКАНТСТВО

Цел	Целта на оваа програма е зголемување на вработливоста кај млади невработени лица, со што превентивно се делува и се овозможува подготвени да се вклучат на пазарот на трудот
Краток опис	Поддршката ќе се обезбеди за евидентирани невработени лица до 27-годишна возраст, за истите да се стекнат со одредени практични знаења и вештини
Опфат на корисници	За 2012 година 233 лица
	Во 2013 година бројот на корисници ќе биде определен согласно со планираните средства во Буџетот на РМ
Потребни средства	3.495.000,00 денари во 2012 година
	Износот на потребните средства за 2013 година ќе биде во согласност со планираните средства во Буџетот на РМ
Извори на средства	За 2012 година 3.495.000,00 денари Буџет на АВРМ - Потсметка за активни програми и мерки за вработување
Надлежни институции за имплементација	МТСП АВРМ Работодавачи

Услови и критериуми

Со оваа програма се планира да бидат опфатени млади невработени лица до 27 годишна возраст кои имаат завршено најмалку средно образование, преку нивно вклучување во програми за практиканство за период од три месеци. За спроведување на оваа програма, ќе се исплаќаат по 5.000,00 денари за лице месечно со вклучен персонален данок на доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување.

Програмата не вклучува работодавачи од државни, јавни институции, единиците на локална самоуправа и Градот Скопје, невладини организации и здруженија на граѓани.

При утврдување на бројот на практиканти кои би биле ангажирани кај работодавачите, ќе се има во предвид бројот на ангажираните практиканти во однос на вкупниот број на вработени кај работодавачот и тоа:

- 1 (еден) практикант ако вкупниот број на вработени кај работодавачот е од 1 до 4 лица;
- 2 (два) практиканти ако вкупниот број на вработени кај работодавачот е до 10 лица и
- 3-5 практиканти ако вкупниот број на вработени кај работодавачот е над 10 лица.

5.2 ПРОГРАМА ЗА ПРАКТИКАНТСТВО БЕЗ НАДОМЕСТ

Цел	Целта на оваа програма е превентивно делување кај студенти и млади невработени лица заради зголемување на нивната вработливост со што ќе им се овозможи подготвени да се вклучат на пазарот на трудот
Краток опис	Поддршката ќе се обезбеди за студенти и постдипломци, како и евидентирани невработени лица до 33-годишна возраст за истите да се стекнат со одредени практични знаења и вештини
Опфат на корисници	За 2012 година 600 лица
	Во 2013 година 1.000 лица
Потребни средства	2.200.000,00 денари во 2012 година (50.000,00 УСД)
	Износот на потребните средства за 2013 година ќе биде во согласност со планираните средства на УСАИД Македонија
Извори на средства	УСАИД Македонија
Надлежни институции за имплементација	УСАИД НВО „Моја Кариера“ МТСП Средни училишта Универзитети Стопански комори Асоцијации (МАСИД и автомобилски кластер) ЗЕЛС Работодавачи

Услови и критериуми

Со оваа програма се планира да бидат опфатени млади невработени лица до 33-годишна возраст кои имаат завршено најмалку средно образование, за период до шест месеци.

При утврдување на бројот на практикантите кај работодавачите, ќе се имаат во предвид следниве правила и процедури:

- Договорот за практикантска работа меѓу работодавачот и практикантот се склучува на максимум 6 месеци;
- Образованието на практикантот треба да е соодветно на описот на работното место за кое се ангажира;
- Доколку практикантот е малолетно лице, договорот се склучува само со писмена согласност од неговите родители или старатели. Копија од согласноста заедно со договорот се поднесува во НВО „Моја Кариера“ и
- По завршувањето на праксата, практикантот и работодавачот се должни да пополнат Образец за оценка на практикантската работа и истиот се испраќа на e-mail: evaluacii@mojakariera.com.mk.

Работодавачот каде се спроведува практикантската работа е должен да:

- обезбеди услови за вршење на практикантската работа согласно со договорот, начелата, принципите и методологијата која што произлегува од оваа програма;
- обезбеди осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување;
- обезбеди ментор и истиот да го испрати на соодветна обука утврдена со Програмата;
- му наложи на менторот, согласно со утврдената методологија, континуирано да се грижи за практикантите и нивните активности и соодветно да ги насочува, поттикнува и оценува;
- обезбеди материјали и средства за вршење на практикантската работа;
- обезбеди навремена исплата на трошоците утврдени во договорот;
- обезбеди тајност на податоците и заштита на приватноста;
- обезбеди други услови за кои меѓусебно тие се договориле и
- по завршување на практикантската работа работодавачот е должен на НВО „Моја кариера“ да и достави Образец за оценка на практикантската работа.

6. ПРОГРАМА ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

Во рамките на Програмата, се предвидува обука, со цел зголемување на конкурентноста на пазарот на трудот, усогласување на понудата и побарувачката на работната сила, како и зголемување на вработливоста на евидентираниите невработени лица. При креирање на мерките од Програмата подготовка за вработување, земени се предвид и сознанијата добиени од спроведената Анализа за потребите од вештини на пазарот на труд во Република Македонија, како и сознанијата од стручните служби на АВРМ и сознанијата од реализираната програма – Анкета за слободни работни места.

Оваа програма се реализира преку следниве мерки:

6.1 Обука кај познат работодавач

6.2 Обука за напредни ИТ вештини

6.3 Обука за задоволување на побаруваните занимања на пазарот на трудот

6.4 Едукација за започнување на бизнис

6.1 Обука кај познат работодавач

Цел	Целта на оваа мерка е на евидентираниите невработени лица да им се обезбеди определено ниво на знаења и вештини за работодавач, кој има утврдено определени потреби за работни места
Краток опис	Со обуката се овозможува стекнување и дополнување на знаењата на евидентираниите невработени лица заради нивно полесно вработување
Опфат на корисници	За 2012 година 530 лица
	Во 2013 година бројот на корисници ќе биде определен согласно со планираните средства во Буџетот на РМ
Потребни средства	6.995.000,00 денари во 2012 година
	Износот на потребните средства за 2013 година ќе биде во согласност со планираните средства во Буџетот на РМ
Извори на средства	5.000.000,00 денари Буџет на АВРМ
	1.995.000,00 денари Буџет на АВРМ - Потсметка за активни програми и мерки за вработување
Надлежни институции за имплементација	АВРМ

Услови и критериуми

Подготовка за вработување се врши доколку во евиденцијата за невработени нема такви профили на невработени лица. Со обуката ќе се опфатат невработени лица со образование и вештини блиски на потребите на работодавачот, при што работодавачот не може да врши повеќе од една подготовка за вработување за исто лице, за исто занимање, за иста дејност.

Подготовката за вработување трае до три месеци, со обврска работодавачот да вработи најмалку 50% од вклучените лица во обуката и да не го намали бројот на вработените на неопределено време во рок од 1 година. Висината на паричната помош на невработено лице, односно работникот вклучен во подготовката изнесува 4,400.00 ден. месечно.

6.2 Обука за напредни ИТ вештини

Цел	Мерката има за цел надградба на вештините од областа на информациските технологии на евидентираниите невработени лица, заради зголемување на нивната вработливост и конкурентност на пазарот на трудот
Краток опис	Обуката ќе се реализира преку лиценцирани обучувачки центри, избрани по пат на оглас. На крајот на обуката, лицата добиваат уверение за завршена обука и полагаат завршни испити за здобивање со сертификат од посетуваните обуки
Опфат на корисници	За 2012 година 164 лица Во 2013 година бројот на корисници ќе биде определен согласно со планираните средства во Буџетот на РМ
Потребни средства	13.440.450,00 денари за 2012 година Износот на потребните средства за 2013 година ќе биде во согласност со планираните средства во Буџетот на РМ
Извори на средства	Буџет на АВРМ - Потсметка за активни програми и мерки за вработување
Надлежни институции за имплементација	МТСП МИОЈА АВРМ изведувачи на обуки

Услови и критериуми

Обуките ќе бидат насочени кон надградба на вештините од областа на информациските технологии на евидентираните невработени лица и ќе се спроведуваат за следниве програмски пакети:

- MCITP - Сервер Администратор,
- MCITP- Enterprise SQL Administrator 2008
- MCITP – Enterprise SQL Administrator 2008, Database Administrator 2008,
- SCJP – Sun Certified Java Programmer,
- PHP
- MYSQL

Обуките ќе се реализираат во Скопје и во други градови, во зависност од обезбедените услови за обука и пројавениот интерес на невработените кандидати за учество во мерката. АВРМ ќе објави оглас до сите заинтересирани обучувачки центри, согласно со претходно утврдени критериуми од страна на Работната група и во соработка со МИОЈА ќе изврши избор.

Изборот на невработените кандидати кои ќе бидат вклучени во обуката е дел од обврската на обучувачките центри и МИОЈА, кои треба да направат претходна проверка на соодветните ИТ вештини. Лицата кои биле корисници на оваа програма во претходните години не може да бидат вклучени во обуката. Времетраењето на обуката е од 2 до 4 месеци. По завршување на обуките, лицата добиваат уверение за посетувана обука и полагаат завршен испит за стекнување со меѓународен сертификат.

6.3 Обука за задоволување на побаруваните занимања на пазарот на трудот

Цел	Мерката има за цел зголемување на вработливоста на евидентираниите невработените лица со стекнување на вештини од побарувани занимања, согласно со искажаните потреби за работна сила
Краток опис	Обуката ќе се реализира според одобрени и верификувани програми за обука од МОН, а по претходно добиено позитивно стручно мислење од ЦСОО за установи ³ и/ или ЦОВ за институциите ⁴ за образование на возрасните. Лицата кои успешно ќе ја завршат обуката, ќе се стекнат со соодветен документ согласно со обуката, издаден од верификувани/ лиценцирани изведувачи на обуки
Опфат на корисници	За 2012 година 216 лица
	Во 2013 година бројот на корисници ќе биде определен согласно со планираните средства во Буџетот на РМ
Потребни средства	10.972.800,00 денари за 2012 година
	Износот на потребните средства за 2013 година ќе биде во согласност со планираните средства во Буџетот на РМ
Извори на средства	2.594.850,00 денари- Буџет на МТСП 8.377.950,00 денари – Буџет на АВРМ - Потсметка за активни програми и мерки за вработување
Надлежни институции за имплементација	МТСП АВРМ МОН ЦСОО ЦОВ ЦСР УНДП изведувачи на обуки (образовни установи и институции)

³ Установи се училишта и високо образовни установи.

⁴ Институции за образование на возрасни се правни или физички лица кое имаат регистрирана дејност за образование на возрасни.

Услови и критериуми

Обуките ќе бидат насочени кон занимања кои се побарувани на пазарот на трудот, расположливите ресурси за организирање и извршување на обуки и потпишан Меморандум за разбирање меѓу АВРМ и ЦСОО и/или АВРМ и ЦОВ.

Обуките кои ќе се спроведуваат од страна на образовни установи се однесуваат на следниве занимања:

- 1) електроинсталатер и електромонтер за станбени објекти (*Скопје, Битола, Куманово, Кочани, Штип*)
- 2) електроинсталатер и електромонтер за индустриски објекти (*Скопје, Струмица, Куманово, Прилеп, Штип*)
- 3) инсталатер и монтер на водоводна и гасоводна инсталација (*Скопје*)
- 4) сервисер на мехатронички системи (*Скопје, Охрид*)
- 5) аргон заварувач (*Скопје, Штип, Битола*)
- 6) гипсер - монтер (*Тетово, Скопје*)
- 7) келнер - гастроном (*Охрид, Гевгелија*)
- 8) составувач на горни делови на обувки (*Куманово*)
- 9) помошник козметичар (*Охрид*)
- 10) болничар за медицинска установа (*Скопје, Битола, Штип*)
- 11) патронажна негувателка (*Скопје, Тетово*)
- 12) изработувач на браварски производи (*Скопје, Кочани, Куманово, Битола, Штип, Гостивар*)
- 13) изработувач и монтажер на градежна столарија (*Скопје, Кавадарци, Струмица*)
- 14) преработувач на зеленчук (*Струмица*)
- 15) автосервисер за лесни поправки (*Скопје, Велес*)
- 16) изработувач на бели печива (*Велес, Скопје, Куманово, Струмица*)
- 17) готвач во угостителски објекти (*Гевгелија, Тетово, Струмица*)
- 18) фризер за жени (*Куманово, Прилеп*)

Обуките кои ќе се спроведуваат од страна на институции за образование на возрасни се однесуваат на следниве занимања:

- 1) изработувач и монтажер на градежна столарија (*Струмица*)
- 2) изработувач на бели печива (*Струмица*)
- 3) готвач во угостителски објекти (*Струмица*)
- 4) фризер за жени (*Прилеп, Штип*)

Обуките може да се реализираат по претходно искажан интерес од страна на изведувачи на обуки и дадено мислење од страна на ЦСОО и/или ЦОВ за програмските документи, како и доколку за наведените обуки се обезбеди доволен број на невработените кандидати.

Критериумот за учество во обуката за секое од занимањата, од аспект на претходно образовно ниво, ќе биде дефиниран со програмите за обука.

На лицата кои ќе бидат вклучени во обуката, за деновите на обука ќе им се обезбеди надомест за покривање на трошоците за храна и превоз во висина од 4,700.00 ден месечно по лице со вклучен персонален данок на доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување. Право на учество имаат евидентирани невработени лица кои не биле вклучени во Програмата за подготовка за вработување за побарувани занимања на пазарот на трудот во претходните години.

Обуката ќе се реализира во период од 3 месеци во установи и/или институции. По завршување на обуката, кандидатите ќе изведуваат практична работа во реални услови кај работодавачи во траење од 1 месец, за што треба да добијат потврда за реализирана практична работа кај работодавач.

По завршената обука и положен испит, невработеното лице ќе се стекне со соодветен документ за реализираната обука.

6.4 Едукација за започнување на бизнис

Цел	Целта на мерката е натамошно јакнење на капацитетите на евидентираниите невработени лица, преку обука и едукација на невработените лица за започнување на бизнис
Краток опис	Мерката ќе обезбеди обука за различни вештини и техники за започнување и водење на сопствен бизнис. Невработените лица се запознаваат со основите за водење на бизнис, при што добиваат основни информации
Целна група	Евидентирани невработени лица
Опфат на корисници	За 2012 година 2000 лица
	Во 2013 година бројот на корисници ќе биде согласно со искажаниот интерес на невработените лица
Потребни средства	0 денари
Извори на средства	/
Надлежни институции за имплементација	АВРМ АППРМ

Услови и критериуми

Во обуката ќе се вклучат евидентираниите невработени лица со цел да се стекнат со одредени знаења и вештини за започнување на сопствен бизнис. Обуката ќе се однесува на основите за водење на бизнис, при што невработените лица ќе добијат основни информации. Обуката ќе се реализира од страна на вработени лица од ЦВ при АВРМ.

7. АНКЕТА ЗА СЛОБОДНИ РАБОТНИ МЕСТА

Цел	Обезбедување на фреквентни информации за потребите од работна сила на пазарот на трудот
Краток опис	Невработени лица во определен временски период ќе бидат ангажирани за телефонско анкетање на работодавачи за нивните потреби од работна сила преку “мини кол- центар”
Целна група	Евидентирани невработени лица од листата на евиденција со средно и високо образование
Опфат на корисници	Во 2012 година 40 невработени лица
	Во 2013 година бројот на корисници ќе биде определен согласно со планираните средства во Буџетот на РМ
Потребни средства	200.000,00 денари
Извори на средства	Буџет на АВРМ - Потсметка за активни програми и мерки за вработување
Надлежни институции за имплементација	МТСП АВРМ

Услови и критериуми

Со мерката се планира да бидат ангажирани евидентирани невработени лица со средно и високо образование, кои врз основа на претходно подготвен прашалник преку “мини кол-центар” ќе анкетираат работодавачи за нивните потреби од работна сила. Со оваа мерка се планира да се опфатат повеќе од 1000 работодавачи во Скопје. За спроведување на оваа мерка ќе се исплаќаат по 5.000,00 денари за лице во период од еден (1) месец, со вклучен персонален данок на доход.

8. ПИЛОТ ПРОГРАМИ

8.1 ПИЛОТ ПРОГРАМА ПРЕКУ ОБУКА ДО ОДРЖЛИВО САМОВРАБОТУВАЊЕ

Цел	Целта на Програмата е подобрување на вештините и знаењата на невработените лица кои ќе доведат до одржливи самовработувања
Краток опис	Програмата ќе се реализира во две фази: - обука за задоволување на побаруваните занимања на пазарот на трудот, спроведена согласно со мерката 6.3. - преку дополнителна поддршка за започнување на сопствен бизнис, согласно со посетуваната обука
Опфат на корисници	10 евидентирани невработени лица во 2012 година од посетители на обуката за задоволување на побаруваните занимања Бројот на корисници ќе се утврди по оценка на резултатите од Пилот програмата
Потребни средства	1.524.000,00 денари за 2012 година Износот на потребните средства за 2013 година ќе се утврди по оценка на резултатите од Пилот програмата
Извори на средства	Средства по основа на поврат на ДДВ од програми имплементирани од УНДП во ОП 2011
Надлежни институции за имплементација	МТСП АВРМ МОН ЦСОО ЦОВ АППРМ УНДП изведувачи на обуки (образовни установи и институции)

Услови и критериуми

Лицата кои ќе посетуваат обука согласно со Мерката 6.3 Обука за задоволување на побаруваните занимања на пазарот на трудот за занимањата:

- 1) електроинсталатер и електромонтер за станбени објекти;
- 2) електроинсталатер и електромонтер за индустриски објекти;
- 3) инсталатер и монтер на водоводна и гасоводна инсталација;
- 4) сервисер на мехатронички системи;
- 5) гипсер - монтер;
- 6) помошник козметичар;
- 7) изработувач на браварски производи;
- 8) изработувач и монтажер на градежна столарија;
- 9) преработувач на зеленчук;
- 10) автосервисер за лесни поправки;
- 11) изработувач на бели печива и
- 12) фризер за жени.

кои ќе искажат интерес за започнување бизнис согласно со посетуваната обука, и кај кои ќе се утврди можност за отпочнување на сопствен бизнис, ќе бидат повикани по успешно завршување на обуката да продолжат со активности за отворање на сопствен бизнис, согласно со принципите и процедурите утврдени со Програмата самовработување.

За реализација на оваа пилот програма, се предвидува поддршка со неповратни средства во висина на 150,000.00 денари за набавка на опрема и/или репроматеријал, од кои 4,600.00 денари за регистрација на бизнисот и за обука со советување за бизнис и претприемништво.

8.2 ПИЛОТ ПРОГРАМА ПРЕКУ ОБУКА ДО СУБВЕНЦИОНИРАНО ВРАБОТУВАЊЕ

Цел	Целта на програмата е подобрување на вештините и знаењата на невработените лица, намалување на невработеноста со стимулирање на побарувачката на работна сила и вработување со што на евидентираните невработени лица ќе им се обезбеди определено ниво на знаења и вештини за работодавач, кој има утврдено определени потреби за работни места
Краток опис	На евидентираните невработени лица им се овозможува стекнување и дополнување на знаењата и вештините кај работодавач и нивно вработување со субвенционирање на плата
Опфат на корисници	15 евидентирани невработени лица во 2012 година
	Бројот на корисници ќе се утврди по оценка на резултатите од Пилот програмата
Потребни средства	1.542.000,00 денари за 2012 година
	Износот на потребните средства за 2013 година ќе се утврди по оценка на резултатите од пилот програмата
Извори на средства	Средства по основа на поврат на ДДВ од програми имплементирани од УНДП во ОП 2011 година
Надлежни институции за имплементација	МТСП АВРМ МОН ЦСОО ЦОВ УНДП изведувачи на обуки (образовни установи и институции), единици за локална самоуправа работодавачи

Услови и критериуми

Со обуката ќе се опфатат невработени лица со слични и сродни занимања и вештини на побаруваните занимања и вештини од страна на работодавачите. Доколку не постои лиценцирана обука за потребниот профил занимање, ќе се пристапи кон изготвување на нова програма и нејзино верификување. При конципирање на обуката, ќе се земе предвид мислењето на работодавачот, како и дадено мислење од страна на ЦСОО и/или ЦОВ за програмските документи. По верифицирање на Програмата, потребно е да се обезбеди интерес за бараните занимања од доволен број на невработени евидентирани лица од ранливите групи, кои ќе ја посетуваат обуката и ќе бидат вработени со субвенција на работодавачот.

Обуката ќе се реализира во период од 3 месеци во установи и/или институции. По завршување на обуката, кандидатите ќе изведуваат практична работа во реални услови кај работодавачите кои искажале потреба за одделни занимања и вештини во траење од 1 месец, за што треба да добијат потврда за реализирана практична работа кај работодавач. Невработеното лице ќе се стекне со соодветен документ по завршената обука и положениот испит. По успешното комплетирање на целиот процес на обука, работодавачот има обврска да вработи најмалку 70% од вклучените лица во обуката и да не го намали бројот на вработените на неопределено време во рок од 1 година.

На лицата кои ќе бидат вклучени во обуката, за деновите на обука ќе им се обезбеди надомест за покривање на трошоците за храна и превоз во висина од 4.700,00 ден месечно по лице со вклучен персонален данок на доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување, а за вработување на 10 невработени лица се предвидува субвенционирање на вработување преку финансиска поддршка за секое вработено лице за бруто плата во износ од 13.000,00 денари месечно за период од 6 месеци, со обврска на работодавачот овие лица да ги задржи на работа најмалку уште 12 месеци (вкупно 18 месеци) или на нивно место да вработи друго невработено лице. Во спротивно работодавачот има обврска да ги врати финансиските средства. Престанокот на работниот однос на субвенционираното лице не може да биде по основа на деловни причини (технолошки вишок).

Паричната помош на невработеното лице за време на обуката ќе се трансферира на сметка на лицето, а финансиските средства за субвенционирањето на сметката на работодавачот, со обврска работодавачот за време на субвенционирањето да пресметува и исплатува плата (нето плата и законски пропишани придонеси за социјално осигурување и персонален данок на доход), најмалку во износ на обезбедените средства. Работодавачот е должен да доставува месечен доказ за исплата на плати до АВРМ - центар за вработување за лицата за кои прима субвенции и УНДП.

9. ПИЛОТ ПРОГРАМА ОПШТИНСКО-КОРИСНА РАБОТА

Цел	Цел на оваа програма е да обезбеди социјална вклученост преку вработување на определено скратено работно време за невработени лица кои потешко се вклучуваат на пазарот на трудот заради стекнување на одредени вештини и постепено вклучување во редовниот пазар на труд
Краток опис	Програмата ќе се реализира преку вработување на определено скратено работно време во период до 5 месеци за обезбедување на услуги од областа на социјалната заштита од страна на тешко вработливи категории невработени лица, со што ќе се овозможи нивно интегрирање во локалната средина
Опфат на корисници	За 2012 година 20 невработени лица кои потешко се вклучуваат на пазарот на трудот
	Во 2013 година бројот на корисници ќе биде утврден по оценка на резултатите од Пилот програмата
Потребни средства	600.000,00 денари во 2012 година
	Износот на потребните средства за 2013 година ќе биде по оценка на резултатите од Пилот програмата
Извори на средства	Средства по основа на поврат на ДДВ од програми имплементирани од УНДП во ОП 2011
Надлежни институции за имплементација	МТСП АВРМ УНДП ЦСР единици за локална самоуправа локални институции од сферата на социјалната заштита

Услови и критериуми

Со оваа програма се планира да бидат опфатени невработени лица од ранливите групи⁵ со нивно ангажирање во сферата на социјалната заштита за потребите на граѓаните од локалната заедница.

Програмата ќе се реализира преку вработување на определено скратено работно време во период до 5 месеци за што ќе се исплаќаат по 6.000,00 денари за лице месечно за 20 работни часа неделно, со вклучен персонален данок на доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување. Лицата кои ќе бидат ангажирани преку оваа програма, ќе обезбедуваат најразлични услуги од областа на социјалната заштита за потребите на граѓаните од локалната заедница.

---

⁵ Под ранливи групи ги сметаат: жртви на семејно насилство, деца без родители и родителска грижа, бездомни лица, поранешни корисници на дрога, родители на деца на улица, самохрани родители, собирачи на ПЕТ отпадоци, Роми, осудено лице по отпуштање од казнено поправна установа.

IV. ПРОМОЦИЈА НА ОПЕРАТИВНИОТ ПЛАН

Со цел да се обезбеди навремено информирање на невработените лица и транспарентност на процесот од аспект на различните програми и мерки од Оперативниот план се предвидуваат следниве активности:

- Промовирање на програмите и мерките за вработување на национални и локални електронски и печатени медиуми,
- Транспарентно објавување на јавните повици со што ќе се придонесе сите невработени лица да бидат навремено информирани за можноста да се вклучат во одделна програма/мерка,
- Активно вклучување на релевантни институции и тела на локално ниво (локална самоуправа, РИЦ-ови, НВО, ЦСР, координатори за еднакви можности при локалните самоуправи, итн.),
- Координаторите за еднакви можности при локалните самоуправи и НВО, ќе организираат промотивни презентации во соработка со локалните НВО (женски, претприемништво, ромски, младински итн.). Улогата на НВО ќе биде за дополнителна поддршка, со цел постигнување на поголема анимација на потенцијални корисници, преку врата до врата пренесување на информации.
- Дистрибуција на пропаганден материјал пред, за време на имплементација и по завршување на програмата/мерката.

Истовремено, за зголемување на интересот за активно учество во програмите и мерките, со Оперативниот план ќе се предвидат активности за споделување на искуства од имплементацијата на програмите во претходните години.

V. СЛЕДЕЊЕ НА ОПЕРАТИВНИОТ ПЛАН

Следењето ќе се одвива на две нивоа:

1. Секојдневно следење на активностите опфатени со Оперативниот план за 2012, соодветно и во 2013 година, ќе се врши на ниво на центри за вработување и АВРМ, а во програмите/ мерките во чијашто реализација учествува и УНДП, следење на активностите ќе се врши на ниво на центри за вработување и АВРМ во координација со УНДП. Информациите од следењето ќе бидат достапни за сите засегнати субјекти.
2. АВРМ и УНДП ќе поднесуваат извештаи до МТСП, националниот координатор, националниот директор и надзорниот одбор, на месечна и квартална основа. Финален извештај ќе се изготви на крајот од годината за секоја програма/мерка, вклучувајќи и нејзина анализа и предлози за можни измени и дополнувања за наредната година.

VI. ФИНАНСИСКА РАМКА

За имплементацијата на Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување за 2012 година, потребни се **498.366.000,00** денари (прилог: Преглед бр.1 и Преглед бр.2)⁶.

Во Буџетот на МТСП за 2012 година, се планирани 206.000.000,00 денари; во Буџетот на Агенцијата за вработување на РМ 286.500.000,00 денари (5.000,000,00 денари-Буџет на АВРМ; 93.500.000,00 денари-Буџет на АВРМ-Потсметка за активни програми и мерки за вработување; 187.000.000,00 денари-Буџет на АВРМ-Потсметка за Посебен фонд и 1.000.000,00 денари АВРМ-јавни огласи и соопштенија); од поврат на ДДВ од 2011 година преку УНДП 3.666.000,00 денари и УСАИД 2.200.000,00 денари. За 2013 година средствата за имплементација на Оперативниот план ќе се определат во зависност од обезбедените средства со Буџетот на МТСП, Буџетот на АВРМ и различните извори на донации.

Преглед за видот на програми и мерки и потребни средства бр.1

⁶Средствата ќе се зголемат со реализација на проектот „Поддршка на вработувањето на млади лица, долгорочно невработените и жените“, кој се финансира со средства во износ од 79,950,000.00 денари (1,300,000.00 Евра) од Инструментот за претпристапна помош (ИПА) - компонента IV во период од 15 месеци. Со овој проект е планирано да се вклучат 7,932 невработени лица евидентирани во АВРМ, преку следниве компоненти:

- Практиканство за поддршка на прво вработување на млади лица до 27 години;
- Обука за општи вештини (претприемништво, комуникациски вештини, обука за странски јазици и основни компјутерски вештини); и
- Обука за потребни вештини на пазарот на трудот.

	Програми и мерки	Опфат на лица за 2012 година	Потребни средства за 2012 година
1	Програма за самовработување	980	203.405.150,00
2	Финансиска поддршка на правни субјекти (мали и средни претпријатија, занаетчији) за отворање на нови работни места	90	8.280.000,00
3	Субвенционирање на вработување	800	236.200.000,00
4	Пилот програма за субвенционирање на плодоуживатели на државно земјоделско земјиште	100	8.511.600,00
5	Програма за практиканство	833	5.695.000,00
6	Програма за подготовка за вработување преку обуки	2910	31.408.250,00
7	Анкета за слободни работни места	40	200.000,00
8	Пилот програми	20	3.066.000,00
9	Пилот програма- Општинско- корисна работа	20	600.000,00
	Јавни огласи и соопштенија		1.000.000,00
	Вкупно	5.793	498.366.000,00

Преглед на извори на средства за реализација на програмите бр. 2

	Извори на финансирање	Износ во денари за 2012 година
1	Буџет на МТСП	206.000.000,00
2	Буџет на АВРМ	5.000.000,00
3	Буџет на АВРМ - Потсметка за активни програми и мерки за вработување	93.500.000,00
4	Буџет на АВРМ - Потсметка за Посебен фонд	187.000.000,00
5	АВРМ- Јавни огласи и соопштенија	1.000.000,00
6	Поврат на ДДВ од програми имплементирани од УНДП во ОП 2011	3.666.000,00
7	УСАИД	2.200.000,00
	Вкупно	498.366.000,00

VII. АНЕКСИ

Во овој дел (Анекс бр. 1) се дава преглед на активностите, надлежните институции, периодот на реализација и предвидените чекори за реализацијата на секоја програма и/или мерка опфатена со Оперативниот план, како и потребниот износ на средства и детален приказ на средствата за реализација на предвидените активности (Анекс бр. 2).

За програмите и/или мерките со кои е предвидено објавување на јавен повик до евидентирани невработени лица и/или работодавачи, АВРМ преку своите центри за вработување ќе врши и посредување.

АНЕКС број 1

1. ПРОГРАМА ЗА САМОВРАБОТУВАЊЕ

	Активност	Надлежна институција	Период на реализација -2012	Период на реализација -2013
1	Изработка на оперативни упатства	МТСП, УНДП, АВРМ, АППРМ	декември 2011	ноември - декември 2012
2	Зајакнување на капацитетите на центрите за вработување (30)	УНДП	декември 2011 - јануари 2012	декември 2012 - јануари 2013
3	Распишување на јавен оглас и прием на апликации	АВРМ- центри за вработување	I циклус - јануари	I циклус - јануари
			II циклус - мај	II циклус - мај
4	Селекција на пријавените кандидати	АВРМ	I циклус - февруари	I циклус - февруари
			II циклус - јуни	II циклус - јуни
5	Обука со советување за бизнис и претприемништво и обука за планирање и управување со бизнис-обука од „Идеја до бизнис“	УНДП, АВРМ, АППРМ	I циклус - март	I циклус - март 2013
			II циклус - јуни- јули	II циклус - јуни- јули
6	Поддршка при подготовка на бизнис план	АППРМ, УНДП	I циклус - април 2012	I циклус - април 2013
			II циклус - јули - август	II циклус - јули- август
7	Избор на најдобрите бизнис планови	АППРМ, УНДП Банкарски експерти	I циклус - мај 2012	I циклус - мај
			II циклус - август	II циклус - август
8	Поддршка за регистрација на најдобрите бизнис планови	УНДП, АППРМ, АВРМ, ЦР и Занаетчиски комори	I циклус - мај - јуни	I циклус - мај - јуни
			II циклус - септември	II циклус - септември
9	Потпишување на договор со корисникот	УНДП, АВРМ- Центар за вработување, корисникот	I циклус - јуни	I циклус - јуни
			II циклус - септември- октомври	II циклус - септември- октомври
10	Обезбедување на грант за набавка на опрема и материјали за започнување на бизнисот	УНДП	I циклус - јули	I циклус - јули
			II циклус - октомври	II циклус - октомври

Опис на активностите

1. *Оперативни упатства*

Изготвувањето на оперативни упатства ќе вклучува: администрација на Програмата, целни групи, основни упатства (работен план), проектен циклус и проектна документација.

2. *Зајакнување на капацитетите на центрите за вработување (30)*

Организирање на регионални обуки за вработените од центрите за вработување (30), со цел стандардизирање на процедурите и информациите за да се обезбеди поголема транспарентност и унифицираност на реализацијата на предвидените активности.

3. *Распишување на јавен оглас и прием на апликации*

Објавување на два (2) јавни огласи до заинтересирани кандидати за учество во Програмата; организирање на промотивни презентации и информативни средби за поголема анимација на потенцијалните корисници на Програмата од страна на сите инволвирани институции.

4. *Селекција на пријавените кандидати*

Информирање на кандидатите за основните услови за учество во Програмата, прием на апликации и потпишување изјава за согласност за вклучување во натамошните активности, изготвување на прво самооценување со поддршка на вработените во центрите за вработување и избор од пријавените кандидати според утврдените критериуми.

5. *Обука со советување за самостојна изработка на бизнис план и обука за планирање и управување со бизнис- обука од „Идеја до бизнис“*

Лицата кај кои при процесот на аплицирање ќе се утврди постоење на претходно искуство во работење и/или развиена бизнис идеја, при што бројот на овие лица не треба да изнесува повеќе од 30% од првично селектираните, се упатуваат на обука со советување за изработка на бизнис план. На оваа обука лицата ќе се здобијат со сознанија за можностите за микро- кредитирање и начини за пристап до капитал, маркетинг активности и промоција. Обуката за самостојна изработка на бизнис план се реализира во работните клубови на центрите за вработување од стана на центрите на АППРМ.

Останатите лица кои аплицирале во фазата на првичната селекција се упатуваат на обука за развивање на бизнис идеи, на која обука се стекнуваат со сознанија за основни претприемачки вештини, начини за водење на мал бизнис, законски услови и обврски неопходни за започнување и водење на бизнис, советување за избор на форма на регистрација. Оваа обука се спроведува во работните клубови во центрите за вработување, како и советување за избор на форма на регистрација. По

спроведување на обуката ќе се изврши рангирање на изработените бизнис идеи, според претходно утврдените критериуми.

6. Поддршка при подготовка на бизнис план

Избраните учесници по завршување на обуката за планирање и управување со бизнис- обука од „Идеја до бизнис“, добиваат ваучер и можност за избор на консултанти од базата на АППРМ, кои ќе им помогнат да го изработат бизнис планот.

Учесниците кои учествуваат во обуката за самостојна изработка на бизнис план, добиваат дополнителна советодавна поддршка од центрите на АППРМ за изработка на сопствените бизнис планови и се повикуваат да ги поднесат бизнис плановите на оценување. Рангирањето на бизнис плановите се врши според претходно утврдени критериуми.

7. Избор на најдобрите бизнис планови

Независна комисија, што ќе вклучува и експерти од избрани банки ќе ги анализираат и ќе ги рангираат најдобрите бизнис планови од корисници врз основа на усвоените критериуми.

8. Поддршка за регистрација на најдобри бизнис планови

Избраните учесници регистрираат бизниси и се вработуваат (M1/M2).

9. Потпишување на договор со корисникот

Потпишување на договори на АВРМ и УНДП со регистрираната фирма за покривање на трошоците за набавка на опрема и/или материјали, согласно со бизнис планот.

10. Обезбедување на грант за набавка на опрема и/или материјали за започнување на бизнисот

УНДП врши исплата на средствата за набавка на опрема и/или материјали на жиро- сметките на добавувачите, согласно со бизнис планот на селектираните кандидати. Набавките ќе се вршат според спецификацијата од изработениот бизнис план, кој е составен дел на договорот. УНДП и АВРМ- центар за вработување, ќе го следат процесот на набавката, испораката на опремата. УНДП ќе го следи користењето на опремата за времетраење на проектот. Следењето на состојбата со статусот на регистрираните фирми, согласно со оваа програма во период од три години го врши АВРМ, АППРМ во соработка со ЦР.

2. ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА НА ПРАВНИ СУБЈЕКТИ (МАЛИ И СРЕДНИ ПРЕТРИЈАТИЈА, ЗАНАЕТЧИИ) ЗА ОТВОРАЊЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА

	Активност	Надлежна институција	Период на реализација за 2012	Период на реализација за 2013
1	Изработка на Оперативни упатства	МТСП, УНДП, АВРМ, АППРМ	јануари- февруари	јануари- февруари
2	Распишување на јавен оглас, прием на апликации/барање за доделување на неповратни средства	АВРМ	април	април
3	Селекција на пријавените мали и средни претпријатија и занаетчии	УНДП, АППРМ, АВРМ	мај	мај
4	Посредување за вработување	АВРМ	мај - јуни	мај - јуни
5	Потпишување на договор со АВРМ и работодавачот	АВРМ	јуни	јуни
6	Потпишување на договор за набавка на опрема и материјали	УНДП, АВРМ- Центар за вработување и работодавачот	јуни - јули	јуни - јули
7	Обезбедување на грант за набавка на опрема и материјали	УНДП	јули- октомври	јули- октомври

Опис на активностите

1. *Оперативни упатства*

Изготвувањето на оперативни упатства ќе вклучува: администрација на програмата, основни упатства (работен план), проектен циклус и проектна документација.

2. *Распишување на јавен оглас и прием на апликации од заинтересирани кандидати*

Објавување на јавен оглас до заинтересирани мали и средни претпријатија и занаетчии за аплицирање во Програмата; организирање на промотивни презентации и информативни средби за поголема анимација на потенцијалните корисници на Програмата од страна на сите инволвирани институции.

Прием на апликации/ барања за доделување на неповратни средства во вид на опрема и/или материјали, како и потпишување на изјава за согласност за вклучување во натамошните активности.

3. *Селекција од пријавените мали и средни претпријатија и занаетчии*

Информирање на апликантите за основните услови за учество во Програмата, селекција според претходно утврдени критериуми и информирање на одобрените.

4. *Посредување за вработување*

Врз основа на доставени барања од страна на работодавачи, центрите за вработување посредуваат помеѓу работодавачите и невработените лица од евиденцијата на невработени лица за нивно вработување и склучување на договор за вработување.

5. *Потпишување на договор со АВРМ и работодавачот*

Склучување на договор помеѓу АВРМ- Центар за вработување и работодавачите во кој се дефинираат правата и обврските.

6. *Потпишување на договор за набавка на опрема и/или материјали*

Склучување на трипартитен договор помеѓу УНДП, АВРМ- Центар за вработување и работодавачите во кои се дефинираат правата и обврските.

7. *Обезбедување на грант за набавка на опрема и/или материјали*

УНДП врши исплата на средствата за набавка на опрема и/или материјали согласно со апликацијата на селектирани мали и средни претпријатија и занаетчии, на жиро- сметките на добавувачите. УНДП и АВРМ- центар за вработување, ќе го следат процесот на набавката, испораката на опремата. УНДП активно ќе го следи користењето на опремата за времетраење на проектот.

3. СУБВЕНЦИОНИРАЊЕ НА ВРАБОТУВАЊЕ

3.1 Субвенционирање на вработување

3.2 Субвенционирање на вработување на инвалидни лица

3.1 Субвенционирање на вработување

	Активност	Надлежна институција	Период на реализација за 2012	Период на реализација за 2013
1	Да се обезбеди список на лицата кои припаѓаат на категоријата ранливи групи	ЦСР РИЦ центрите за вработување	јануари - февруари	јануари - февруари
2	Јавен оглас за евидентирани невработени лица	АВРМ и центрите за вработување ЦСР	февруари	февруари
3	Јавен оглас за работодавачите и прием на апликации	АВРМ преку центрите за вработување	февруари	февруари
4	Посредување меѓу работодавачите и евидентираните невработени лица	центрите за вработување ЦСР	март - април	март - април
5	Склучување на договор меѓу работодавачите и АВРМ	АВРМ со работодавачот	април	април
6	Работодавачот склучува Договор за вработување со избраните лица	работодавачот и избраните лица	мај	мај
7	Исплатата на субвенцијата	АВРМ преку центрите за вработување	за период на субвенционирањето	за период на субвенционирањето

Опис на активностите

1. *Да се обезбеди список на лицата кои припаѓаат на категоријата ранливи групи*

ЦСР и РИЦ да изработат список на лица кои припаѓаат на категоријата ранливи групи според квалификации, вештини, локација (место, град и др. каде што истите ќе може да бидат работно ангажирани), број на лица, старосна структура и други релевантни податоци. Податоците да бидат доставени до центрите за вработување.

2. *Јавен оглас за евидентирани невработени лица*

АВРМ објавува оглас за евидентирани невработени лица.

3. *Јавен оглас за работодавачите и прием на апликации*

АВРМ објавува јавен оглас до работодавачите за вработување на евидентирани невработени лица и врши прием на апликациите.

4. *Посредување меѓу работодавачите и невработените лица*

Вработените во центрите за вработување, по добиените пријави од страна на работодавачите, посредуваат помеѓу нив и пријавените евидентирани невработени лица.

5. *Склучување на Договор меѓу работодавачите и АВРМ*

Заинтересираните работодавачи се изјаснуваат за вработување на лицата и склучуваат Договор со АВРМ за ангажирање на лицата во текот на 2012, (соодветно и во 2013) година, во кој се утврдуваат правата и обврските на договорните страни и условите и начинот на финансиската поддршка за вработување.

6. *Работодавачот склучува Договор за вработување со избраните лица*

По склучувањето на договорите, центрите за вработување ја известуваат централната служба на АВРМ и се пристапува кон реализација на субвенцијата за вработените лица.

7. *Исплата на субвенцијата*

АВРМ ќе врши редовна месечна исплата за периодот на субвенционирањето за лицата ангажирани во оваа програма, по претходно доставено барање за исплата за бројот на лицата за кои треба да се обезбеди субвенција.

Исплатата се реализира врз основа на доставено барање од ЦВ до централната служба на АВРМ за потребните средства. Централната служба им префрла средства на центрите за вработување и центрите им исплаќаат на работодавачите на месечна основа.

4. ПИЛОТ ПРОГРАМА ЗА СУБВЕНЦИОНИРАЊЕ НА ПЛОДОУЖИВАТЕЛИ НА ДРЖАВНО ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ

	Активност	Надлежна институција	Период на реализација за 2012	Период на реализација за 2013
1	Програма за финансиска поддршка на корисници и на социјална парична помош	МЗШВ, МТСП, АВРМ,	декември 2011	декември 2011
2	Потпишување на меморандум за соработка меѓу МЗШВ, МТСП И АВРМ	МЗШВ, МТСП, АВРМ	декември 2011	декември 2011
3	Формирање на заедничко тело	МЗШВ, МТСП, АВРМ	јануари	јануари
4	Распишување на јавен оглас	МЗШВ	јануари	јануари
5	Пријавување, рангирање и селекција на барателите	МЗШВ	прва половина на јануари	прва половина на јануари
6	Потпишување на договори, воведување во владение на државното земјоделско земјиште и регистрирање на дејноста	МЗШВ, Агенција за катастар на недвижности, ФПИОМ	втора половина на јануари	втора половина на јануари
7	Обука на плодоуживателите преку Програмата за рурален развој за 2012 година и соработка со други државни институции	МЗШВ	февруари -април	февруари -април

Опис на активностите

1. Програма за финансиска поддршка на корисници на социјална парична помош

МЗШВ ќе подготви Програма за финансиска поддршка на евидентирани невработени лица- корисници на социјална парична помош во која ќе се утврдат видовите, условите, критериумите за дополнителна финансиска поддршка на регистрираните индивидуални земјоделци на кои земјоделието им е основна дејност.

2. Потпишување на меморандум за соработка меѓу МЗШВ, МТСП и АВРМ

МЗШВ, МТСП и АВРМ потпишуваат меморандум за соработка во кој поконкретно се дефинираат надлежностите за имплементација на Програмата.

3. Формирање на заедничко тело

Заедничкото тело ќе ги следи и координира активности за имплементација на Програмата и ќе ги усвои критериумите за рангирање и селекција на кандидатите. Истото ќе биде составено од претставници на МЗШВ, МТСП и АВРМ.

4. Распишување на јавен оглас

МЗШВ објавува јавен оглас за плодуживање на државно земјоделско земјиште, до заинтересирани евидентирани невработени лица корисници на социјална парична помош.

5. Пријавување, рангирање и селекција на барателите

МЗШВ врши прием на апликации/ барања. АВРМ ќе врши проверка на статусот на пријавените кандидати.

6. Потпишување на договори, воведување во владение на државното земјоделско земјиште и регистрирање на дејноста

МЗШВ ќе потпише договори со селектираните кандидати, ги воведува во владение на доделеното земјоделско земјиште и ги упатува корисниците да се регистрираат во ФПИОМ.

7. Обука на плодуживателите преку Програмата за рурален развој за 2012 година и соработка со други државни институции

МЗШВ на плодуживателите ќе им обезбеди обука преку Програмата за рурален развој за 2012

5. ПРОГРАМА ЗА ПРАКТИКАНТСТВО**5.1 ПРОГРАМА ЗА ПРАКТИКАНТСТВО**

	Активност	Надлежна институција	Период реализација за 2012 на	Период на реализација за 2013
1	Изработка на оперативни упатства	АВРМ	јануари -февруари	јануари -февруари
2	Распишување на јавен оглас до заинтересирани кандидати и работодавачи и прием на апликации	АВРМ центри за вработување	февруари	февруари
3	Селекција од пријавените кандидати и заинтересираните работодавачи	АВРМ центри за вработување	февруари	февруари
4	Посредување меѓу кандидатите и работодавачите	центри за вработување и работодавачи	март - април	март - април
5	Избор од страна на работодавачите	работодавачи	април	април
6	Потпишување на договор меѓу центрите за вработување, работодавачите и кандидатите	центри за вработување, работодавачи и кандидати	април - мај	април - мај
7	Покривање на трошоците	АВРМ	тековно во 2012	тековно во 2013

Опис на активностите

1. *Оперативни упатства*

Изготвување на оперативни упатства што ќе вклучуваат: јавен оглас, работен план, обрасци за пријавување, критериуми за селекција, табели за селекција и тим за мониторинг.

2. *Распишување на јавен оглас до заинтересирани кандидати и работодавачи и прием на апликации*

Јавен оглас за заинтересирани кандидати и работодавачи за аплицирање во Програмата, организирање на промотивни презентации за поголема анимација на потенцијалните корисници на Програмата од страна на сите инволвирани институции, прием на апликации од заинтересираните кандидати и работодавачи според утврдените критериуми, информирање на кандидатите за основните услови за учество во Програмата, информирање на работодавачите за условите за учество во Програмата.

3. *Селекција на пријавените кандидати и работодавачи*

Центрите за вработување вршат селекција на пријавените кандидати кои ги исполнуваат условите и критериумите, како и селекција на пријавени работодавачи.

4. *Посредување меѓу кандидатите и работодавачите*

Одговорните лица во центрите за вработување вршат посредување меѓу пријавените кандидати кои ги исполнуваат условите и заинтересираните работодавачи.

5. *Избор од страна на работодавачите*

Работодавачот врши избор од предложените кандидати по извршено интервју со истите го известува центарот за вработување за изборот.

6. *Потпишување на договор меѓу центрите за вработување, работодавачите и кандидатите*

Центрите за вработување, работодавачот и кандидатите потпишуваат договор за ангажирање на невработеното лице како практикант за период од 3 месеци. По завршувањето на практиканството, работодавачот му издава на практикантот потврда за практичната обука со опис на работните задачи кои лицето ги извршувало.

6. *Покривање на трошоците*

Центрите за вработување вршат редовна исплата на финансиските средства на лицата вклучени во оваа програма за нивното ангажирање на месечна основа.

5.2 ПРОГРАМА ЗА ПРАКТИКАНСТВО БЕЗ НАДОМЕСТ

	Активност	Надлежна институција	Период на реализација за 2012	Период на реализација за 2013
1.	Развивање на база на податоци за работодавачи и кандидати заинтересирани за практикантска работа	НВО „Моја Кариера“	тековно	тековно
2.	Обука на можни кандидати за практикантска работа	НВО „Моја Кариера“	тековно	тековно
3.	Обука на ментори за методологијата за практикантска работа	НВО „Моја Кариера“	тековно	тековно
4.	Објавување на јавен оглас до заинтересирани кандидати и работодавачи и прием на апликации	НВО „Моја Кариера“	тековно	тековно
5.	Селекција на пријавените кандидати	НВО „Моја Кариера“	тековно	тековно
6.	Потпишување на договор помеѓу НВО „Моја Кариера“, работодавачот и кандидатот	НВО „Моја Кариера“	тековно	тековно
7.	Оценка на практикантската работа	НВО „Моја Кариера“	тековно	тековно

Опис на активностите

1. Развивање на дата база на работодавачи и кандидати заинтересирани за практикантска работа

НВО „Моја Кариера“ организира настани по универзитети или по општини каде што се поканети сите кандидати и работодавачи да се регистрираат на веб порталот на НВО „Моја кариера“ и креираат сопствен профил на истиот.

2. Обука на можни кандидати за практикантска работа

НВО „Моја Кариера“ организира обуки за подобрување на вештините за пишување (кратка биографија и мотивационо писмо) како и обуки за подобрување на нивните комуникациски вештини со сите посетители на организираните настани на НВО „Моја Кариера“.

3. Обука на ментори за методологијата за практикантска работа

Работодавачите определуваат ментор којшто има обврска да ја следи работата на практикантите. Секој ментор претходно посетува обука за Методологија, која ја организира НВО „Моја Кариера“.

4. Објавување на јавен оглас до заинтересирани кандидати и работодавачи и прием на апликации

НВО „Моја Кариера“ објавува јавен оглас до заинтересираните кандидати и работодавачи на својот веб портал. Работодавачите кои се заинтересирани за ангажирање на практиканти подготвуваат опис на работното место со конкретни задачи и активности. Описот се објавува на веб порталот, каде заинтересираните кандидати можат да аплицираат.

5. Селекција на пријавените кандидати

Работодавачите и/или стручниот тим на НВО „Моја Кариера“ вршат селекција на пријавените кандидати кои ги исполнуваат условите и критериумите за практикантска работа.

6. Посредување меѓу кандидатите и работодавачите

Стручните лица на НВО „Моја Кариера“ вршат посредување меѓу пријавените кандидати и работодавачи кои ги исполнуваат условите.

7. Избор од страна на работодавачите

Работодавачот врши избор од предложените кандидати по извршено интервју со истите, за што ја известува НВО „Моја Кариера“.

6. Потпишување на договор меѓу НВО „Моја Кариера“, работодавачот и кандидатот

НВО „Моја Кариера“, работодавачот и кандидатот потпишуваат трипартитен договор за ангажирање на невработеното лице како практикант за период до 6 месеци. По завршувањето на практикантската работа, работодавачот му издава на практикантот потврда за практичната обука со опис на работните задачи кои ги извршувал практикантот.

7. Оценка на практикантската работа

Практикантот по завршувањето на практикантската работа поднесува извештај и оценка на практикантското искуство, а компаниите пополнуваат и доставуваат образецот за оценка на практикантот.

6. ПРОГРАМА ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

6.1 Обука кај познат работодавач

	Активност	Надлежна институција	Период на реализација за 2012	Период на реализација за 2013
1	Објавување на јавни огласи до заинтересираните работодавачи	АВРМ	февруари/ мај/ август	февруари/ мај/ август
2	Доставување на барање за обука од страна на работодавачи	работодавач	За времетраење на јавните огласи	За времетраење на јавните огласи
3	Увид кај работодавачот	Комисија на центарот за вработување	По доставување на барање од работодавачот	По доставување на барање од работодавачот
4	Посредување со пребарување од евиденцијата на невработени лица според искажани потреби на работодавачот	АВРМ преку центрите за вработување	По извршениот увид кај работодавачот	По извршениот увид кај работодавачот
5	Известување до работодавачот со предлог листа на лица за обука	АВРМ преку центрите за вработување	По извршениот увид кај работодавачот и извршеното пребарување во евиденцијата на невработени лица	По извршениот увид кај работодавачот и извршено пребарување во евиденцијата на невработени лица
6	Утврдување на конечна листа	работодавач	Во рок од 15 дена по известувањето	Во рок од 15 дена по известувањето
7	Потпишување на договор со работодавачот и со лицето кое ќе се вклучи во обуката	АВРМ работодавачот и лицето кое ќе се вклучи во	Пред започнување на обуката	Пред започнување на обуката

		обуката		
8	Спроведување на обука кај работодавач	работодавач	Веднаш по потпишување на договорот	Веднаш по потпишување на договорот
9	Исплата на средства на невработеното лице	АВРМ	За времетраење на обуката	За времетраење на обуката
10	Склучување на договор за вработување	работодавач и обучени лица	По завршување на обуката	По завршување на обуката

Опис на активностите

1. Објавување на јавни огласи до заинтересираните работодавачи

АВРМ во февруари/ мај/ август 2012 (соодветно и 2013) година, објавува јавни огласи до заинтересирани работодавачи за да ги искажат потребите од работна сила.

2. Доставување на барања за обука од страна на работодавачи

Работодавачот поднесува барање за обука до центарот за вработување.

3. Увид кај работодавачот

Комисијата на центарот за вработување врши увид во работните простории на работодавачот, кај кого ќе се спроведува обуката и составува записник.

4. Посредување со пребарување од евиденцијата на невработени лица според искажани потреби на работодавачот.

Центарот за вработување врши пребарување во евиденцијата на невработени лица, врз основа на барањето на работодавачот.

5. Известување до работодавачот со предлог листа на лица за обука

Центрите доставуваат предлог листа на невработени лица до работодавачот и ги упатуваат лицата кај работодавачот.

6. Утврдување на конечна листа

Работодавачот врши избор на кандидати според искажаните потреби и утврдува листа на невработени лица кои ќе се вклучат во обуката во рок од 15 дена од доставување на известувањето.

7. Потпишување на договор со работодавачот и лицето кое ќе се вклучи во обуката

АВРМ - центарот за вработување, работодавачот и лицето потпишуваат договор за спроведување на обуката.

8. Спроведување на обука кај работодавачот

Обуката ја организира работодавачот и истата се врши во просториите на работодавачот.

9. Исплата на средства на невработено лице

АВРМ преку ЦВ редовно ги исплаќа средствата за обука на месечна основа на трансакциска сметка на невработеното лице вклучено во обуката.

10. Склучување на договор за вработување

Работодавачот е должен по завршување на обуката веднаш да склучи договор за вработување со лицето кое успешно ја завршило обуката за период од најмалку (6) шест месеци.

6.2 Обука за напредни ИТ вештини

	Активност	Надлежна институција	Период на реализација за 2012	Период на реализација за 2013
1.	Изработка на оперативни упатства	МИОЈА и АВРМ	март - април	март - април
2.	Номинирање на членови на Работна група што ги дефинира условите за учество на ИТ обучувачки центри	МИОЈА, АВРМ и МТСП	март - април	март - април
3.	Распишување на јавен оглас за избор на лиценцирани ИТ обучувачки центри и нивна селекција	АВРМ	февруари - март	февруари - март
4.	Објавување на јавен повик до невработените лица, утврдување на листа на кандидати и нивно упатување кон изведувачите на обука за тестирање	АВРМ	јуни	јуни
5.	Селекција на кандидати	МИОЈА и спроведувачи на обуката	септември	септември
6.	Реализација на обуката	спроведувачи на обуката и МИО	септември- декември	септември- декември
7.	Издавање на уверение за посетувана обука	спроведувачи на обуката	декември	декември
8.	Полагање на завршен испит за стекнување на меѓународен сертификат	спроведувачи на обуката	декември ⁷	декември

⁷ Кандидатот во договор со ИТ обучувачкиот центар самиот го одредува датумот за полагање на завршниот испит

Опис на активностите

1. Оперативни упатства

Изготвувањето на оперативни упатства ќе вклучува: администрација на мерката, целни групи, основни упатства (работен план), проектен циклус и проектна документација.

2. Номинирање на членови на Работна група

Формирање на Работна група со претставници од МИОЈА, МТСП и АВРМ, која ќе биде задолжена за утврдување на критериумите за избор на ИТ лиценцирани обучувачи и дефинирање на обуки за сертификати кои би биле опфатени во Програмата.

3. Распишување на јавен оглас за избор на лиценцирани ИТ обучувачки центри и нивна селекција

АВРМ распишува јавен оглас за избор на лиценцирани ИТ обучувачки центри, а Работната група врши нивна селекција.

4. Објавување на јавен оглас до невработените лица, нивна верификација и упатување кон изведувачите на обука за селекција

АВРМ објавува јавен оглас до сите заинтересирани евидентирани невработени лица во АВРМ. АВРМ доставува листа на кандидати кои аплицирале и врши нивно упатување кон изведувачите на обука.

5. Селекција на кандидати

Избраните обучувачки центри во соработка со МИОЈА спроведуваат тестирање на ИТ способностите на невработените кандидати, врз основа на што се избира предвидениот број на лица кои ќе бидат вклучени во обуките.

6. Реализација на обуката

АВРМ потпишува договор со МИОЈА и изведувачите на обуката. Исто така, АВРМ потпишува договор со кандидатите што ќе посетуваат обука.

Обуката ќе се реализира во период од 2 до 4 месеци врз основа на постигнатиот договор со избраните обучувачки центри и предвидениот план за реализација на обуките. За време на обуката, изведувачите на обуката подготвуваат месечни извештаи за редовноста на кандидатите и ги доставуваат до АВРМ, врз основа на кои се врши исплата на финансиските средства на обучувачки центри. МИОЈА и АВРМ вршат мониторинг на обуките.

7. Издавање на уверение за завршена обука

По успешно завршената обука, невработеното лице ќе добие уверение за завршена обука од изведувачите на обуката.

8. Полагање на завршен испит за стекнување на меѓународен сертификат

Лицата по завршувањето на обуката добиваат и ваучер со име и презиме на кандидатот, ЕМБГ и назив на испитот, со важност од 3 месеци за еднократно полагање на испит за добивање на меѓународен сертификат.

6.3 Обуки за задоволување на побаруваните занимања на пазарот на трудот

	Активност	Надлежна институција	Период на реализација за 2012	Период на реализација за 2013
1	Изработка на оперативни упатства	МТСП, МОН, АВРМ, ЦСОО, ЦОВ, УНДП	декември 2011	декември 2012
2	Номинирање на членови на Техничка работна група	МТСП, МОН, ЦСОО, ЦОВ, УНДП, АВРМ	декември 2011	декември 2012
3	Потпишување на Меморандум за соработка помеѓу АВРМ и ЦСОО и/ или АВРМ и ЦОВ	АВРМ, ЦСОО и ЦОВ	јануари	јануари
4	Доставување на барање за интерес за учество во активностите предвидени со мерката до понудувачите на обука	МОН и/или ЦОВ	јануари - февруари	јануари - февруари
5	Подготовка на програми за обука	Понудувачи на обука	јануари - февруари	јануари - февруари
6	6.1 Давање на стручно мислење од страна на ЦСОО за понудените програми за обука од понудувачите на обуки и верифицирање на програмите од страна на МОН	МОН, ЦСОО и понудувачи на обука	февруари	февруари
	6.2 Лиценцирање на институциите од страна на МОН и верифицирање на програмите од понудувачите од страна на ЦОВ	МОН, ЦОВ и понудувачи на обука	февруари	февруари
7	Објавување на јавен оглас до невработени лица, селекција на кандидатите, нивна верификација, склучување на договор и упатување кон изведувачите на обуката	АВРМ и ТРГ	февруари	февруари
8	Реализација на обуката	Спроведувачи на обуката и ТРГ	март- јуни	март- јуни

9	Проверување на стекнатите знаења на кандидатите вклучени во обуката	Комисии за проверка и вреднување на стекнатите знаења и ТРГ	јули- август	јули- август
10	Издавање на соодветен документ по завршена обука и положен испит	Спроведувачи на обуката	јули- август	јули- август

Опис на активностите

1. Оперативни упатства

Изготвувањето на оперативни упатства ќе вклучува: администрација на мерката, основни упатства (работен план), проектен циклус и проектна документација.

2. Номинирање на членови на Техничка работна група

Секоја инволвирана институција треба да номинира член на ТРГ, како и негов заменик.

3. Потпишување на Меморандум за соработка помеѓу АВРМ и ЦСОО и/или АВРМ и ЦОВ

АВРМ и ЦСОО и/или АВРМ и ЦОВ потпишуваат Меморандум за соработка.

4. Доставување на барање за интерес за учество во активностите предвидени со мерката до понудувачите на обука

МОН доставува допис до образовните установи, кои што реализираат образовна дејност од профилите опфатени со мерката, проследено со барање за искажување на интерес.

ЦОВ објавува јавен оглас до институциите за образование на возрасни, кои што реализираат образовна дејност од профилите опфатени со мерката.

5. Подготовка на програми за обука

ЦСОО изработува модел на програми за обука, кој се доставува до образовните установи кои искажале интерес за учество. Врз основа на тоа, се изготвуваат програми за обука од страна на изведувачите и истите се доставуваат на мислење до ЦСОО.

ЦОВ изработениот модел на програма за обука го доставува до институциите за образование на возрасни, кои се пријавиле на јавниот оглас. Врз основа на тоа, се изготвуваат програми за обука од страна на институциите за образование на возрасни и истите се доставуваат на мислење до ЦОВ.

6.1 Давање на стручно мислење од страна на ЦСОО за понудените програми за обука од понудувачите на обуки и верификување на програмите од страна на МОН

ЦСОО изготвува и доставува стручно мислење до МОН за понудените програми за обука од понудувачите на обуки. МОН ги одобрува програмите за обука кои претходно не се одобрени и врши верификација на образовните установи кои не се верификувани за реализација на програмите за обука.

6.2 Лиценцирање на институциите од страна на МОН и верифицирање на програмите на понудувачите од страна на ЦОВ

МОН врши лиценцирање на институциите за образование на возрасни. ЦОВ ги верификува програмите кои се доставени од страната на понудувачите.

7. Објавување на јавен оглас до невработени лица, селекција на кандидатите, верификација на листата, склучување на договори и упатување кон изведувачите на обука

Објавување на јавен оглас за евидентирани невработени лица со слични и сродни занимања блиски до вештините кои ќе се опфатат со оваа мерка, организирање на промотивни презентации за поголема анимација на потенцијалните корисници на Програмата од страна на сите инволвирани институции.

Прием на пријави и потпишување на изјава за согласност за вклучување во натамошните активности.

ТРГ врши селекција на занимањата и спроведувачите на обука, согласно со пројавениот интерес на кандидатите, а надлежните ЦВ вршат селекција на кандидатите согласно со претходно изготвени критериуми од страна на ТРГ. По извршената селекција, ТРГ врши верификација на листата на кандидати и ја доставува до ЦВ и спроведувачите на обуката.

АВРМ- центрите за вработување, ЦСОО и/или ЦОВ и изведувачите на обуката потпишуваат договор за реализација на процесот на обуки. АВРМ- центрите за вработување потпишуваат договор со верификуваните кандидати, по што кандидатите се упатуваат на обука.

8. Реализација на обуката

Обуката ќе се реализира во период од 3 месеци. По завршување на обуката, кандидатите ќе изведуваат практична работа во реални услови кај работодавачи во траење од 1 месец, за што изведувачите на обука склучуваат договор со работодавачот.

За време на обуката, изведувачите на обука, подготвуваат месечни извештаи за редовноста на кандидатите, врз основа на кои се врши исплата на предвидените средства.

ЦВ врши мониторинг на кандидатите и изведувачите на обуката и извештаите ги доставуваат до ТРГ.

9. Проверување на стекнатите знаења на кандидатите вклучени во обуката

Проверката на знаењата на кандидатите вклучени во обуката се врши комисиски, врз основа на изготвени програми за проверка на стекнатите знаења и вештини по реализирањето на обуката.

11. Издавање на соодветен документ по завршена обука и положен испит

Невработеното лице ќе се стекне со соодветен документ по завршената обука и положен испит.

6.4 Едукација за започнување на бизнис

Мерката- Едукација за започнување на бизнис ја реализираат и организираат центрите за вработување, според планот на АВРМ за реализација на оваа активност. Обуката за евидентираниите невработени лица е во форма на еднодневно советување за основите на водење на бизнис.

7. АНКЕТА ЗА СЛОБОДНИ РАБОТНИ МЕСТА

	Активност	Надлежна институција	Период на реализација за 2012	Период на реализација за 2013
1	Подготовка на критериуми за селекција на анкетари и селекција на анкетари, како и потпишување на договор помеѓу избраните анкетари и АВРМ -Центар за вработување на Град Скопје.	АВРМ/ Центар за вработување на Град Скопје	мај- септември	мај- септември
2	Подготовка на прашалник за анкетирање и упатство за вршење на анкета	АВРМ/ Центар за вработување на Град Скопје	мај	мај
3	Спроведување на анкета	АВРМ/ Центар за вработување на Град Скопје	мај- септември	мај- септември

Опис на активностите

1. Подготовка на критериуми за селекција на анкетари и селекција на анкетари

Изготвување на оперативни упатства што ќе вклучуваат: јавен повик, работен план, обрасци за пријавување, информативни листови, веб страница или служби за посредување, критериуми за селекција, табели за селекција, тим за мониторинг итн. Изборот на анкетари ќе се врши од евиденцијата на невработени лица од АВРМ. Центарот за вработување – Скопје и анкетарите потпишуваат договор за ангажирање на невработеното лица како анкетар за период од 1 месец.

2. Подготовка на прашалник за анкета и упатство за вршење на анкета

Врз основа на подготвени прашалници за анкета, стручни лица од центарот за вработување на Град Скопје ќе ги подготват избраните лица за спроведување на анкета.

3. Спроведување на анкета

Анкетата ќе се спроведе од страна на селектираните анкетари.

8. ПИЛОТ ПРОГРАМИ

8.1 ПИЛОТ ПРОГРАМА ПРЕКУ ОБУКА ДО ОДРЖЛИВО САМОВРАБОТУВАЊЕ

	Активност	Надлежна институција	Период на реализација за 2012	Период на реализација за 2013
1	Изработка на оперативни упатства	МТСП,МОН, АВРМ, ЦСОО, ЦОВ, АППРМ, УНДП	декември 2011	ноември - декември 2012
2	Пријава за искажан интерес за продолжување во Програмата самовработување на заинтересираните кандидати од одделни обуки согласно со мерката 6.3	АППРМ, АВРМ, УНДП, ЦСР, РИЦ	јуни- јули	јуни- јули
3	Обука со советување за бизнис и претприемништво	АППРМ, АВРМ, УНДП	јули- август	јули- август
4	Поддршка при подготовка на бизнис план	АППРМ, УНДП	септември	септември
5	Избор на најдобрите бизнис планови	АППРМ, УНДП Банкарски експерти	септември	септември
6	Поддршка за регистрација на најдобри бизнис планови	УНДП, АППРМ, АВРМ, ЦР и Занаемчиски комори	октомври	октомври
7	Потпишување на договор со корисникот	УНДП, АВРМ- ЦВ, корисникот	октомври	октомври
8	Обезбедување на грант за набавка на опрема и материјали за започнување на бизнисот	УНДП	октомври- декември	октомври- декември

Опис на активностите

1. Оперативни упатства

Изготвувањето на оперативните упатства ќе вклучува: администрација на Програмата, целни групи, основни упатства (работен план), проектен циклус и проектна документација.

2. Пријава за искажан интерес за продолжување во Програмата самовработување на заинтересираните кандидати од одделни обуки согласно со мерката 6.3

Кандидатите кои успешно ќе ја комплетираат претходно определената обука за задоволување на побаруваните занимања на пазарот на трудот, согласно со мерката 6.3 искажуваат интерес за продолжување во Програмата самовработување за започнување на бизнис во областа на посетуваната обука. За таа цел лицата покрај искажаниот интерес потпишуваат и изјава.

3. Обука со советување за бизнис и претприемништво

Лицата кои успешно ќе го завршат процесот на обука и ќе се стекнат со соодветен документ за завршената обука, а кои ќе искажат интерес за понатамошно продолжување во Програмата самовработување и имаат намера да започнат бизнис во доменот на посетуваната обука, се упатуваат на обука за советување за изработка на бизнис план. На оваа обука лицата ќе се здобијат со сознанија за можностите за микро кредитирање и пристап кон капитал, за начинот на водење на бизнис, маркетинг активности и промоција. Обуката за самостојна изработка на бизнис план се реализира во работните клубови на центрите за вработување од стана на центрите на АППРМ.

4. Поддршка при подготовка на бизнис план

Учесниците кои учествуваат во обуката за самостојна изработка на бизнис план, добиваат дополнителна советодавна поддршка од центрите на АППРМ за изработка на сопствените бизнис планови во доменот на посетуваната обука и се повикуваат да ги поднесат бизнис плановите на оценување. Рангирањето на бизнис плановите се врши според претходно утврдени критериуми.

5. Избор на најдобрите бизнис планови

Независна комисија, што ќе вклучува и експерти од избрани банки, ќе ги анализираат и ќе ги рангираат најдобрите бизнис планови од корисници врз основа на усвоените критериуми.

6. Поддршка за регистрација на најдобри бизнис планови

Избраните учесници регистрираат бизниси и се вработуваат (M1/M2).

7. Потпишување на договор со корисникот

Потпишување на договори на АВРМ и УНДП со регистрираната фирма за покривање на трошоците за набавка на опрема и/или материјали, согласно со бизнис планот.

8. Обезбедување на грант за набавка на опрема и/или материјали за започнување на бизнисот

УНДП врши исплата на средствата за набавка на опрема и/или материјали на жиро- сметките на добавувачите, согласно со бизнис планот на селектираните кандидати. Набавките ќе се вршат според спецификацијата од изработениот бизнис план, кој е составен дел на договорот. УНДП и АВРМ- центар за вработување, ќе го следат процесот на набавката, испораката на опремата. УНДП ќе го следи користењето на опремата за времетраење на проектот. Следењето на состојбата со статусот на регистрираните фирми, согласно со оваа програма во период од три години го врши АВРМ, АППРМ во соработка со ЦР.

8.2 ПИЛОТ ПРОГРАМА ПРЕКУ ОБУКА ДО СУБВЕНЦИОНИРАНО ВРАБОТУВАЊЕ

	Активност	Надлежна институција	Период на реализација за 2012	Период на реализација за 2013
1	Изработка на оперативни упатства	МТСП, УНДП, АВРМ	декември 2011	декември 2012
2	Информативна кампања и искажување на интерес од страна на заинтересирани работодавачи	АВРМ, УНДП, ЦСР, РИЦ, Работодавачи, Единици за локална самоуправа	јануари- март	јануари- март
3	Утврдување на обуките и бројот на кандидати	Спроведувачи на обуката, работодавачи, АВРМ, УНДП, ЦСОО, ЦОВ	март	март
4	Објавување на јавен оглас на локално ниво за пријавување на невработените лица	АВРМ, УНДП	март- април	март- април
5	Избор на лица и спроведување на обуки	АВРМ, УНДП, ТРГ, работодавачи, спроведувачи на обука	април- јули	април- јули
6	Проверување на стекнатите знаења на кандидатите вклучени во обуката	Комисии за проверка и вреднување на стекнатите знаења	јули	јули
7	Издавање на соодветен документ по завршена обука и положен испит	Спроведувачи на обуката	јули	јули
8	Склучување на договор меѓу работодавачите и АВРМ	Работодавач, АВРМ	август	август
9	Склучување на договор за вработување	Работодавач,	август	август

		невработено лице		
10	Склучување на договор и исплатата на субвенцијата на плата	УНДП, АВРМ, работодавачи	август 2012–јануари 2013	август 2013– јануари 2014

Опис на активностите

1. Оперативни упатства

Изготвувањето на оперативни упатства ќе вклучува: администрација на Програмата, целни групи, основни упатства (работен план), проектен циклус и проектна документација.

2. Информативна кампања и искажување на интерес од страна на заинтересирани работодавачи

Информирање и пројавувањето на интерес на заинтересирани работодавачи ќе се обезбеди преку широка промоција на локално ниво, информативни средби каде ќе се прикажат можностите на Програмата.

3. Утврдување на обуките и бројот на кандидати

Врз основа на потребниот број и профил на лица на работодавачот, се утврдува програмата за обука и локалните спроведувачи на обука.

4. Објавување на јавен оглас на локално ниво за пријавување на невработените лица

АВРМ објавува јавен оглас на локално ниво за невработените лица.

5. Избор на лица и спроведување на обуки

Обуката ќе се реализира во период од 3 месеци. По завршување на обуката, кандидатите ќе изведуваат дополнителна обука (практична работа) во траење од 1 месец, во реални услови кај работодавачи кои искажале интерес за субвенционирано вработување.

6. Проверување на стекнатите знаења на кандидатите вклучени во обуката

Проверката на знаењата на кандидатите вклучени во обуката се врши комисијски, врз основа на изготвени програми за проверка на стекнатите знаења и вештини по реализирање на обуката.

7. Издавање на соодветен документ по завршена обука и положен испит

Невработеното лице ќе се стекне со соодветен документ по завршена обука и положен испит.

8. Склучување на договор меѓу работодавачите и АВРМ

Заинтересираните работодавачи се изјаснуваат за вработување на лицата и склучуваат Договор со АВРМ за ангажирање на лицата во текот на 2012, (соодветно

и во 2013) година, во кој се утврдуваат правата и обврските на договорните страни и условите и начинот на финансиската поддршка за вработување.

9. Склучување на договор за вработување

По склучувањето на договорите за вработување, центрите за вработување ја известуваат централната служба на АВРМ, која доставува информации до УНДП за подготовка на договор за исплата на субвенционирано вработување.

10. Склучување на договор и исплатата на субвенцијата на плата

Потпишување на договори меѓу АВРМ и УНДП со работодавачите за покривање на субвенцијата. УНДП ќе врши редовна месечна исплата за периодот на субвенционирање за лицата ангажирани во оваа програма, по претходно доставено барање за исплата за бројот на лицата за кои треба да се обезбеди субвенција.

Исплатата се реализира врз основа на доставено барање од работодавачот до центрите за вработување, кое се проследува до УНДП. УНДП им исплаќаат на работодавачите на месечна основа. УНДП и центрите за вработување вршат мониторинг на вработените лица.

9. ПИЛОТ ПРОГРАМА ОПШТИНСКО - КОРИСНА РАБОТА

	Активност	Надлежна институција	Период на реализација за 2012	Период на реализација за 2013
1	Изработка на оперативни упатства	МТСП, УНДП, АВРМ, ЦСР, РИЦ	декември 2011	ноември - декември 2012
2	Информативни средби со единиците за локална самоуправа и локалните институции од сферата на социјалната заштита за промоција на Програмата и повик за учество	УНДП, АВРМ, ЦСР, РИЦ, ЕЛС	јануари- февруари	јануари- февруари
3	Пријава за искажан интерес за учество од страна на единиците за локална самоуправа или потенцијалните работодавачи (локалните институции од сферата на социјалната заштита.)	УНДП, АВРМ, ЦСР, РИЦ, ЕЛС	март	март
4	Селекција на потенцијалните работодавачи, дефинирање на работните места, анкета на крајните корисници и обезбедување на нивна согласност за вклучување во Програмата	УНДП, АВРМ, ЕЛС	март- април	април
5	Пријавување на невработените лица преку обезбеден список на лицата кои припаѓаат на категоријата ранливи групи	АВРМ, УНДП, ЦСР, ЕЛС	април	април
6	Селекција на пријавените лица	АВРМ, УНДП и Работодавач	април- мај	април- мај
7	Склучување на договор за работа со работодавачот и договор за обезбедување на финансиска поддршка	АВРМ, УНДП и Работодавач	април- мај	април- мај
8	Исплата на месечниот надоместок	УНДП	јуни- ноември	јуни- ноември

Опис на активностите

1. Оперативни упатства

Изготвувањето на оперативни упатства ќе вклучува: администрација на Програмата, целни групи, основни упатства (работен план), проектен циклус и проектна документација.

2. Информативни средби со единиците за локална самоуправа и локалните институции од сферата на социјалната заштита за промоција на Програмата и повик за учество

Информирањето на заинтересираните единици за локална самоуправа и локалните институции од сферата на социјалната заштита, ќе се обезбеди преку широка промоција на локално ниво, информативни средби каде што ќе се прикажат можностите на Програмата..

3. Пријава за искажан интерес за учество од страна на единиците за локална самоуправа или потенцијалните работодавачи (локалните институции од сферата на социјалната заштита.)

Заинтересираните единици за локална самоуправа и локалните институции од сферата на социјалната заштита ќе поднесат пријава за учество во Програмата.

4. Селекција на потенцијалните работодавачи, дефинирање на работните места, анкета на крајните корисници и обезбедување нивна согласност за вклучување во Програмата

Согласно со воспоставените критериуми за селекција, ќе се изврши избор на најповолни работодавачи и понудени работни места.

5. Пријавување на невработените лица преку обезбеден список на лицата кои припаѓаат на категоријата ранливи групи

Пријавувањето на невработени лица во општините каде што има обезбеден заинтересиран работодавач ќе се оствари преку претходни информативни средби со центрите за социјална работа од општините и со обезбедена листа од нивна страна за потенцијалните кандидати.

6. Селекција на пријавените лица

Согласно со доставената листа и искажаниот интерес за учество во Програмата, се врши селекција на најсоодветните кандидати, посредување и нивно спојување со работодавачот.

7. Склучување на договор за работа со работодавачот и договор за обезбедување на финансиска поддршка

По спојувањето се потпишува договор за работа и обезбедување на финансиски неповратни средства. Лицата кои ќе бидат вработени преку оваа програма, ќе бидат ангажирани вкупно до 5 месеци на половина работно време (или 20 часа неделно). Месечниот износ за ангажманот изнесува 6,000.00 денари за лице со вклучен персонален данок на доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување.

8. Исплата на месечниот надоместок

УНДП ќе врши редовна месечна исплата за период до 5 месеци, колку што трае ангажманот на лицата во оваа програма. Месечниот надоместок, ќе се исплати по претходно доставено барање за исплата за бројот на лицата за кои треба да се обезбеди месечен надоместок.

Исплатата се реализира врз основа на доставено барање од страна на работодавачот или општината за потребните средства.

АНЕКС број 2

Потребни средства за 2012 година

1. ПРОГРАМА ЗА САМОВРАБОТУВАЊЕ			
Опис	Износ (во денари)	Бр. на лица	Вкупно денари
Основна обука за водење на бизнис	2.297,00	1000	2.297.000,00
Ваучер систем за изработка на бизнис план	11.600,00	750	8.700.000,00
Обука со советување за бизнис и претприемништво	1.600,00	350	560.000,00
Регистрација на фирма	3.000,00	980	2.940.000,00
Поддршка за набавка на опрема и материјали за започнување на бизнисот	185.000,00	980	181.300.000,00
Вкупно за 980 лица			195.797.000,00
Поддршка за имплементација			7.557.350,00
Вкупно			203.354.350,00
Буџет на МТСП кон АВРМ (УНДП)			203.354.350,00
Вкупно обезбедени			203.354.350,00

2. ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА НА ПРАВНИ СУБЈЕКТИ (МАЛИ И СРЕДНИ ПРЕТРИЈАТИЈА, ЗАНАЕТЧИИ) ЗА ОТВОРАЊЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА			
Опис	Износ (во денари)	Бр. на лица	Вкупно денари
Дополнителни вработувања во мали и средни претпријатија и занаетчии регистрирани не подолго од 5 години, а најмалку 1 година, сметано од денот на објавување на јавниот повик	92.000,00	90	8.280.000,00
Вкупно 90 лица			
Вкупно			8.280.000,00
Буџетот на АВРМ			8.280.000,00
Вкупно обезбедени			8.280.000,00

3. СУБВЕНЦИОНИРАЊЕ НА ВРАБОТУВАЊЕ

3.1 Субвенционирање на вработување

Субвенционирање на вработување на инвалидни лица

3	Потребни средства	Износ (во денари)	Опфат /лица	Период/ месеци	Вкупно
3.1	Субвенционирање на вработување на:				
	ранливи групи	17.000,00	100	6	10.200.000,00
	невработени лица	13.000,00	500	6	39.000.000,00
	Вкупно 3.1		600	6	49.200.000,00
3.2	Инвалидни лица				
	Вкупно 3.2		200		187.000.000,00
	Вкупно за 3		800		236.200.000,00
	Вкупно				
	Буџет на АВРМ – под - сметка за активни програми и мерки за вработување				49.200.000,00
	Буџет на АВРМ – пот - сметка за Посебен фонд				187.000.000,00
	Вкупно обезбедени				236.200.000,00

4. ПИЛОТ ПРОГРАМА ЗА СУБВЕНЦИОНИРАЊЕ НА ПЛОДОУЖИВАТЕЛИ НА ДРЖАВНО ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ

Опис	Износ (во денари)		Бр. на лица	Вкупно денари
	Првите 12 месеци	Следните 12 месеци		
Субвенционирање на плодоуживатели на државно земјоделско земјиште со:				
- Паричен надоместок	6.471.600,00	3.231.600,00	100	8.624.600,00
- Социјални придонеси	2.040.000,00	2.040.000,00	100	4.080.000,00
Вкупно	8.511.600,00	5.271.600,00	100	12.704.600,00
Буџетот на АВРМ	8.511.600,00	5.271.600,00		12.704.600,00
Вкупно обезбедени за програмата за 2012 година	8.511.600,00			

5. ПРОГРАМА ЗА ПРАКТИКАНТСТВО**5.1 ПРОГРАМА ЗА ПРАКТИКАНТСТВО**

Опис	Износ (во ден.)	Бр. на месеци	Бр. на лица	Вкупно денари
Финансиска поддршка за лицата до 27 години	5.000,00	3	233	3.495.000,00
Буџет на АВРМ – пот сметка за активни програми и мерки за вработување				3.495.000,00
Вкупно			233	3.495.000,00
Вкупно обезбедени				3.495.000,00

5.2 ПРОГРАМА ЗА ПРАКТИКАНТСТВО БЕЗ НАДОМЕСТ

Опис	Месеци	Трошок	Вкупно
Администрација на Практиканската работа	12	66.000,00	792.000,00
Одржување на веб порталот	12	66.000,00	792.000,00
Обуки за кандидати и ментори	12	51.260,00	616.000,00
Буџет на УСАИД			2.200.000,00
Вкупно			2.200.000,00
Вкупно обезбедени			2.200.000,00

6. ПРОГРАМА ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

6	Програми за подготовка за вработување	Износ (во ден.)	Период/ месеци	Бр.на лица	Вкупно
6.1	Обука кај познат работодавач				
	Парична помош за невработеното лице	4.400,00	3		13.200,00
	Вкупно за 6.1 за 644 лица	13.200,00	3	530	6.995.000,00
6.2	Обука за напредни ИТ вештини	82.000,00		164	13.440.450,00

	Вкупно за 6.2 за 164 лица	82.000,00		164	13.440.450,00
6.3	Обука за задоволување на побаруваните занимања на пазарот на трудот				
	Вкупно по лице за спроведувачите на обука	32.000,00 ⁸		216	6.912.000,00
	Надоместок за храна и превоз(со вклучен персонален данок на доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување)	4.700,00	4	216	4.060.800,00
	Вкупно по лице	50.800,00		216	10.998.200,00
	Вкупно 6. 3 за 216 лица				10.998.200,00
6.4	Едукација за започнување на бизнис			2000	0
	Буџет на МТСП				2.594.850,00
	Буџет на АВРМ				8.495.000,00
	Буџет на АВРМ – Под-сметка за активни програми и мерки за вработување				21.818.400,00
	Вкупно			2910	31.408.250,00
	Вкупно обезбедени				31.408.250,00

7. АНКЕТА НА СЛОБОДНИ РАБОТНИ МЕСТА

Опис	Износ (во ден.)	Бр .на месеци	Бр. на лица	Вкупно денари
Финансиска поддршка за невработените лица	5.000,00	1	40	200.000,00
Буџет на АВРМ- Под- сметка за активни програми и мерки за вработување				200.000,00
Вкупно			40	200.000,00
Вкупно обезбедени				200.000,00

⁸ Од износот ќе се исплатува по 3,000.00 денари за работодавачите (со вклучен персонален данок) за покривање на материјалните трошоци за лицата кои ќе бидат упатени на практична работа.

8. ПИЛОТ ПРОГРАМИ**8.1 ПИЛОТ ПРОГРАМА ПРЕКУ ОБУКА ДО ОДРЖЛИВО САМОВРАБОТУВАЊЕ**

Опис	Износ (во ден.)	Бр. на лица	Вкупно денари
Обука со советување за бизнис и претприемништво	1.600,00	15	24.000,00
Поддршка за набавка на опрема и материјали за започнување на бизнисот	150.000,00	10	1.500.000,00
Вкупно		10	1.524.000,00
Вкупно обезбедени			1.524.000,00

8.2 ПИЛОТ ПРОГРАМА ПРЕКУ ОБУКА ДО СУБВЕНЦИОНИРАНО ВРАБОТУВАЊЕ

Опис	Износ (во ден.)	Бр. на месеци	Бр. на лица	Вкупно денари
Обука за побарувани занимања	50.800,00		15	762.000,00
Субвенционирање на вработување	13.000,00	6	10	780.000,00
Вкупно			10	1.542.000,00
Вкупно обезбедени				1.542.000,00

9. ПИЛОТ ПРОГРАМА ОПШТИНСКО-КОРИСНА РАБОТА

Опис	Износ (во ден.)	Бр. на месеци	Бр. на лица	Вкупно денари
Финансиска поддршка за невработените лица	6.000,00	5	20	600.000,00
Поврат на ДДВ од програми имплементирани од УНДП во ОП 2011				600.000,00
Вкупно			20	600.000,00
Вкупно обезбедени				600.000,00

